

Analys av inordnande av minoritetspolitiken i Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Förutsättningar för och konsekvenser av en överföring
av Länsstyrelsen i Stockholms läns ansvar

Skapad av: Jenny Eriksson

Datum: 2024-10-15

Diarienummer: 1143/24

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Sammanfattning	5
1. Inledning.....	7
1.1 Uppdraget.....	7
1.2 Minoritetspolitiken	8
Ramkonventionen och språkstadgan	8
De nationella minoriteterna	8
Myndigheters, kommuners och regioners ansvar.....	8
Geografiska förvaltningsområden	9
Regeringens bedömning enligt budgetpropositionen för 2025	9
1.3 MUCF:s arbete med minoritetspolitiken.....	9
Myndighetens organisation och uppdrag	9
Arbetet med minoritetspolitiken på MUCF.....	11
1.4 Ett inordnande av SST i MUCF:s organisation	13
1.5 Länsstyrelsen i Stockholms läns arbete med minoritetspolitiken och strategin för romsk inkludering	14
Kunskapsspridning, samverkan och erfarenhetsutbyten.....	14
Fördelning av statsbidrag.....	16
Uppföljning	18
Uppdragets finansiering	20
Personal.....	21
Utmaningar för Länsstyrelsen Stockholm och för minoritetspolitiken	22
2. Perspektiv från de nationella minoriteterna	25
3. MUCF:s förutsättningar att inordna länsstyrelsens minoritetspolitiska uppdrag ...	27
3.1 Organisatoriska förutsättningar.....	27
MUCF är en flexibel myndighet.....	27
Geografiska förutsättningar.....	28
Verksamhetsstyrning.....	29

3.2 Befintlig kompetens	29
Inflytande- och rättighetsfrågor.....	30
Kunskapsspridning.....	30
Samverkan och nätverk	31
Statsbidrag.....	31
Uppföljning och utredning	33
3.3 Kompetens som saknas	34
Kunskap om nationella minoriteter och minoritetspolitiken.....	34
3.4 Övriga relevanta förutsättningar för verkställandet av uppdragen	34
Juridiska utmaningar	34
Samarbete mellan MUCF och Sametinget.....	35
4. Konsekvenser för MUCF och verksamheten som tas över	36
4.1 Fördelar	36
Stärkt minoritetsperspektiv i MUCF:s arbete.....	36
Effektivare bidragshantering	36
Starkare ungdomsperspektiv inom minoritetspolitiken	37
Förbättrade nätverk, samarbeten och samordning.....	37
Uppföljning, analys och kunskapsspridning kan gå hand i hand	38
MUCF är en nationell myndighet.....	38
4.2 Utmaningar och nackdelar	38
Resursbrist.....	38
Glapp i kompetens och kunskap på kort och medellång sikt.....	40
En period av utmanade relationer	42
4.3 Konsekvenser av ett inordnande av SST:s uppgifter i MUCF:s verksamhet...	44
Fördelar.....	44
Utmaningar och nackdelar	44
5. MUCF:s bedömning	46
6. Referenser	47
7. Bilagor	50

7.1 Länsstyrelsen i Stockholms läns IT-system för arbetsuppgifterna inom minoritetspolitiken	50
7.2 Deltagande minoritetsorganisationer i samråd	51
Judiska minoriteten	51
Romska minoriteten	51
Sverigefinska minoriteten.....	51
Tornedalska minoriteten.....	52
Samiska minoriteten.....	52

Sammanfattning

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har fått i uppdrag av regeringen att analysera förutsättningar och konsekvenser av ett eventuellt inordnande av Länsstyrelsen i Stockholms läns ansvar för minoritetspolitiken i myndighetens verksamhet. Myndigheten ska beskriva vilka för- och nackdelar som en sådan överföring av ansvar kan medföra för MUCF och verksamheten som tas över. I uppdraget ingår att analysera ekonomiska, budgetära, verksamhetsmässiga och personella konsekvenser på kort respektive lång sikt, särskilt konsekvenser för kompetensförsörjning och eventuella besparingsmöjligheter, liksom beakta de nya förutsättningar som ett inordnande av Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) i MUCF kan innebära för överföring av ytterligare uppgifter. Inom ramen för uppdraget har MUCF inhämtat synpunkter från Länsstyrelsen i Stockholms län, Sametinget och de nationella minoriteterna.

MUCF bedömer att myndigheten har kompetens inom inflytande- och rättighetsfrågor, kunskapsspridning, hantering av statsbidrag samt uppföljning och utredning som är relevant för de minoritetspolitiska uppdragen. MUCF har också nära kontakt med civilsamhället och dess röstbärande organisationer och en vana av att möta civilsamhällesorganisationer med olika behov. Däremot har myndigheten inte fullt ut fördjupad kunskap om nationella minoriteter och minoritetspolitiken utöver de särskilda uppdrag inom politikområdet som myndigheten har och har haft. Ett eventuellt inordnande innebär att MUCF kommer behöva säkerställa en kompetensöverföring.

Tack vare erfarenhet av att hantera många nya uppdrag präglas myndighetens arbete av flexibilitet. Däremot försvåras styrning och långsiktig planering av det faktum att uppdragen i hög grad finansieras med kortsiktiga särskilda medel, vilket också gäller för minoritetspolitiken.

Länsstyrelsen i Stockholms län ska verka för att det fastställda målet för minoritetspolitiken uppnås, arbeta för ökad kunskap om de nationella minoriteterna och deras rättigheter samt redovisa utvecklingen på området. Länsstyrelsen ska främja samverkan och verka för erfarenhetsutbyten samt stödja myndigheter, regioner och kommuner i arbetet med minoritetspolitiken.

Ett eventuellt inordnande av minoritetspolitiken skulle innebära ett stärkt minoritetsperspektiv i MUCF:s arbete, liksom effektivare dialog och strategiskt arbete med fler delar av civilsamhället. Myndigheten kan tillföra ett starkare ungdomsperspektiv till politikområdet liksom en effektivare bidragshantering. Samtidigt ser myndigheten en risk att uppdragen tilldelas för lite resurser i förhållande till de mål som ska uppnås. MUCF ser inga besparingsmöjligheter i ett inordnande av minoritetspolitiken i myndighetens verksamhet. Bedömningen är snarare att en eventuell förändring bör ses som ett led i att höja ambitionsnivån för minoritetspolitiken. Det är också sannolikt att relationer och samarbeten utmanas i en omställningsperiod när nya rutiner,

arbetsätt och nätverk behöver byggas upp. Det utvecklingsarbete som skett inom området riskerar att tappa fart. Därutöver blir MUCF:s ansvarsområde mer mångfacetterat och möjligtvis otydligt, särskilt i kombination med sammanslagningen med SST. Att verksamheten fördelas mellan fler politikområden riskerar också att bidra till att ungdomspolitiken inte blir lika framträdande, trots att det är ett viktigt politikområde. Det riskerar också att skapa svårigheter i verksamhetsstyrningen.

Sammanfattningsvis bedömer MUCF att det finns goda förutsättningar för att inordna ansvaret för minoritetspolitiken i myndighetens verksamhet, men att det samtidigt krävs tillräckliga resurser.

1. Inledning

1.1 Uppdraget

Den 20 juni 2024 gav regeringen Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) i uppdrag att analysera förutsättningarna för myndigheten att ta över och inordna det ansvar som Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) har inom minoritetspolitiken. Analysen omfattar det ansvar som länsstyrelsen har för uppföljning, samordning och fördelning av bidrag.

MUCF skulle

- beskriva vilka för- och nackdelar som en sådan överföring av ansvar kan medföra för MUCF och verksamheten som tas över
- analysera ekonomiska, budgetära, verksamhetsmässiga och personella konsekvenser på kort respektive lång sikt, särskilt konsekvenser för kompetensförsörjning och eventuella besparingsmöjligheter
- under uppdragets genomförande beakta de nya förutsättningar som ett eventuellt inordnande av Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) i MUCF kan innebära för överföring av ytterligare uppgifter
- ha dialog med och inhämta synpunkter från Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget samt samråda med och inhämta synpunkter från de nationella minoriteterna
- senast den 15 oktober 2024 lämna en skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Regeringen 2024).

1.2 Minoritetspolitiken

Ramkonventionen och språkstadgan

Sverige har anslutit sig till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (ramkonventionen) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (språkstadgan). Det innebär att minoritetspolitiken införts som ett eget politikområde inom den svenska statsbudgeten. Det övergripande nationella målet för minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande, samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09: KU1, rskr. 2008/09:83).

I syfte att stärka och säkerställa efterlevnaden av de nationella minoriteternas rättigheter har minoritetspolitiken delats in i tre delområden. Områdena är Diskriminering och utsatthet, Språk och kulturell identitet samt Inflytande och delaktighet (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09: KU23, rskr. 2008/09:272).

De nationella minoriteterna

I samband med att Sverige ratificerade ramkonventionen och språkstadgan 2000 antog riksdagen följande kriterier för att en grupp ska räknas som en nationell minoritet (prop. 1998/99:143):

- en uttalad samhörighet och en (till antalet i förhållande till resten av befolkningen) icke-dominerande ställning i samhället
- en religiös, språklig, traditionell och/eller kulturell tillhörighet
- en vilja och strävan att behålla sin identitet
- historiska eller långvariga band med Sverige.

Med utgångspunkt i ovanstående kriterier beslutade riksdagen att samer (som också är ett urfolk), judar, romer, tornedalingar och sverigefinnar skulle erkännas som nationella minoriteter (prop. 1998/99:143). De motsvarande minoritetsspråken består av samiska, jiddisch, romani chib, meänkieli och finska (Minoritet.se 2024).

Myndigheters, kommuners och regioners ansvar

I lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk framgår bland annat att myndigheter, regioner och kommuner ansvarar för att

- främja minoritetsspråken
- sprida information

- arbeta för att de som tillhör de nationella minoriteterna görs delaktiga och har inflytande i frågeställningar som rör dem (prop. 2017/18:199, SFS 2009:724, 3-5 §).

Regioner och kommuner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete (SFS 2009:724).

Geografiska förvaltningsområden

I lagen framgår även vilka kommuner som ingår i de olika geografiska förvaltningsområdena för minoritetsspråken finska, meänkieli och samiska. Invånare i förvaltningsområden som talar språken har rätt att använda sitt språk vid kontakt med myndigheter samt rätt till att erhålla viss typ av samhällsservice på sitt språk, som exempelvis äldreomsorg och förskola. Kommuner som inte anges i 6 § (SFS 2009:724) kan ansöka om att ingå i ett förvaltningsområde, varpå regeringen fattar beslut om detta.

Regeringens bedömning enligt budgetpropositionen för 2025

I Prop. 2024/25:1 bedömer regeringen att de minoritetspolitiska insatserna under 2024 har bidragit till att uppfylla målet för politikområdet men att det krävs fortsatt arbete för att målet ska uppnås. För detta behövs bland annat kunskapshöjande insatser, utveckling och implementering av olika metodstöd.

Gällande strategin för romsk inkludering behövs enligt regeringen ett fortsatt arbete för att nå målet med särskilt fokus på arbetsmarknaden, utbildningsområdet och jämställdhet.

Regeringen föreslår att medel tillförs för samordning och uppföljning av politikområdet och därför fördelas ytterligare 8 000 000 kronor till Länsstyrelsen i Stockholms län.

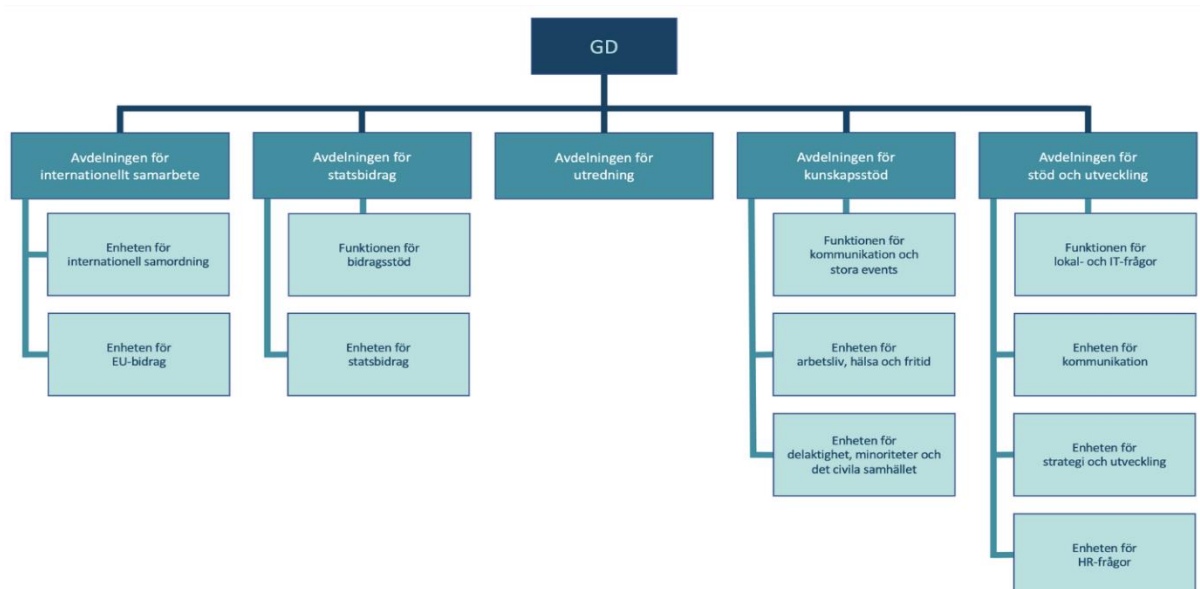
1.3 MUCF:s arbete med minoritetspolitiken

Myndighetens organisation och uppdrag

MUCF är förvaltningsmyndighet för frågor som rör ungdomspolitik och politiken för det civila samhället. Myndigheten ska verka för att målen inom ungdomspolitik och politiken för det civila samhället uppnås genom att ta fram, samla och sprida kunskap, bidra till samordning av statliga insatser, samverka med myndigheter, kommuner, regioner och det civila samhällets organisationer, samt fördela statsbidrag. Myndigheten ska även följa upp och analysera offentliga aktörers insatser i förhållande till målet för politikområdena.

MUCF:s kontor finns i Växjö och kontorsplatser finns i Stockholm och Umeå. Myndigheten har cirka 140 medarbetare uppdelade på fem avdelningar:

- **Avdelningen för utredning** gör utredningar, analyserar underlag och statistik i syfte att öka kunskapen om ungas levnadsvillkor och det civila samhällets förutsättningar. Avdelningen består av cirka tio medarbetare och en avdelningschef.
- **Avdelningen för kunskapsstöd** utvecklar, samlar och sprider kunskap om insatser och metoder som kan förbättra ungdomars levnadsvillkor och villkoren för det civila samhället. Arbetet ska bidra till att beslutsfattare, yrkesverksamma och ideellt engagerade har relevant kunskap för att fatta beslut som ökar ungas inkludering, delaktighet i samhällsbygget, etablering i arbetslivet och minskar ungas utsatthet samt stärker civilsamhällets förutsättningar och betydelse i samhällsbygget. Avdelningen består av cirka 30 medarbetare, en avdelningschef och två enhetschefer.
- **Avdelningen för statsbidrag** fördelar statsbidrag till ideella organisationer och stiftelser. Bidragen kan gå till särskilda projekt eller till löpande verksamhet. Avdelningen består av cirka 30 medarbetare, en avdelningschef och en enhetschef.
- **Avdelningen för internationellt samarbete** ansvarar för myndighetens internationella uppdrag och informerar om, handlägger och fördelar EU-bidrag inom de program som myndigheten är ansvarig för. Avdelningen består av cirka 30 medarbetare, en avdelningschef och två enhetschefer.
- **Avdelningen för stöd och utveckling** sköter myndighetens ekonomi, registratur, arkiv, HR-frågor, it och telefoni, säkerhet och kommunikation. Avdelningen hanterar också ledningssystemet med styrning, planering och uppföljning men också remisser och annat myndighetsövergripande arbete. Avdelningen består av cirka 30 medarbetare, en avdelningschef och tre enhetschefer.

Arbetet med minoritetspolitiken på MUCF

Tidigare uppdrag

MUCF har under en längre tid haft olika uppdrag inom minoritetspolitiken. Uppdragen har varit kopplade till MUCF:s kärnområden då de framför allt berört det romska civilsamhället och unga från de nationella minoriteterna.

År 2014 fick MUCF i uppdrag att genomföra en insats för att underlätta erfarenhetsutbyte mellan romska och icke-romska organisationer och att fördela medel till organisationer inom det civila samhället för olika hälsofrämjande insatser riktade till romer. Mellan 2016 och 2019 hade myndigheten i uppdrag att genomföra insatser för att förbättra förutsättningarna för romers engagemang i det civila samhället och för romska organisationers deltagande i samhällslivet. I uppdraget ingick att arrangera utbildningar i föreningsteknik samt erfarenhetsutbyte mellan romska och icke-romska organisationer. I uppdraget ingick även att fördela stöd enligt förordning (2016:840) om statsbidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer. MUCF har bland annat stöttat organisationer i bidragsansökningsprocessen, genomfört erfarenhetsutbyten och utbildningar i föreningsteknik samt tagit fram en film i föreningsteknik.

Under 2020 hade MUCF i uppdrag att genomföra insatser som bidrar till att förbättra förutsättningarna för unga romers engagemang i det civila samhället och för romska ungdomsorganisationers deltagande i samhällslivet. I uppdraget ingick att genomföra utbildning i föreningsteknik och erfarenhetsutbyte mellan romska och icke-romska organisationer.

Från att tidigare främst ha arbetat med den romska minoriteten utvidgades MUCF:s uppdrag under 2021 till att inkludera samtliga minoriteter. Under 2021 hade MUCF i uppdrag att genomföra insatser för att förbättra förutsättningarna för engagemang och inflytande för unga från de nationella minoriteterna. Uppdraget skulle genomföras i samarbete med de nationella minoriteternas ungdomsförbund. I uppdraget ingick att utöka organisationernas nätverk med andra ungdomsorganisationer. MUCF fick även i uppdrag att ta fram och sprida vägledande material för hur förvaltningsmyndigheter kan främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem i enlighet med lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Det vägledande materialet finns på MUCF:s hemsida (MUCF 2022d).

Antiziganism mot unga romer

Sedan våren 2022 har MUCF ett pågående uppdrag att genomföra insatser som ska bidra till att förebygga och motverka antiziganism. Uppdraget syftar till ökad delaktighet i samhällsbygget bland unga romer, stärkt roll i demokratin för det civila samhället och i förlängningen minskade skillnader i ungas uppväxt- och levnadsvillkor.

Bland annat har MUCF tagit fram en utställning i samverkan med en romsk förening. I den får unga romer lära sig om sin historia och berätta om sina liv som unga romer i dagens Sverige. MUCF tar även fram ett stödverktyg riktat till bibliotekarier i hur de kan bemöta antiziganism.

I uppdraget inhämtar myndigheten kunskap och erfarenhet från Forum för levande historia, Länsstyrelsen i Stockholms län och Diskrimineringsombudsmannen (MUCF 2023).

Rasism mot unga samer

MUCF har fått i regeringsuppdrag att genomföra insatser som ska bidra till att förebygga och motverka rasism mot samer. Insatserna ska ge kommuner och regioner stärkta förutsättningar att förebygga och motverka rasism mot samer, bland annat genom ökad kunskap om det samiska folket, deras livsvillkor, kultur, historia och rättigheter som urfolk.

Myndigheten genomför kunskapshöjande insatser med fokus på nationella minoriteter och urfolks rättigheter, rasism och minoritetsstress. Uppdraget genomförs i samråd med Barnombudsmannen, Sametinget, representanter för samiska ungdomar och samiska organisationer. Därtill har MUCF medverkat i utbildningen Samisk kulturförståelse inom vården som leddes av Region Västerbotten och Glesbygdsmedicinskt centrum, deltagit i ett myndighetsövergripande nätverk lett av Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget samt i ett nätverk under ledning av Sveriges Kommuner och Regioner med fokus på nationella minoriteter. Myndigheten har även tecknat överenskommelser med kommuner gällande utvecklingsarbete som syftar till högre delaktighet för unga nationella minoriteter och urfolk.

Därutöver genomför myndigheten konsultationer och dialog med flertalet samiska organisationer liksom med myndigheter, regioner och kommuner (MUCF 2023).

Statsbidrag

Sedan 2022 har MUCF återigen haft i uppdrag att fördela bidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer. Enligt förordningen (2022:118) syftar bidraget till att främja romers hälsa samt att ge civilsamhället och särskilt romska organisationer bättre förutsättningar att arbeta med hälsofrämjande insatser riktade till romer.

MUCF fördelar även bidrag till de nationella minoriteternas ungdomsförbund genom förordningen (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer.

1.4 Ett inordnande av SST i MUCF:s organisation

I budgetpropositionen för 2025 tillkännagav regeringen att Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) kommer inordnas i MUCF från och med den 1 januari 2026 (Prop. 2024/25:1).

Den 9 november 2023 fick MUCF och SST i uppdrag att lämna förslag om en organisationsförändring genom att överföra och inordna SST:s uppgifter i MUCF:s verksamhet (Regeringen 2023a). Uppdraget rapporterades till Regeringskansliet den 1 mars 2024 i rapporten *Uppdrag att lämna förslag om organisationsförändring - Utredning av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Myndigheten för stöd till trossamfund* (MUCF och SST, 2024).

I rapporten konstaterades följande huvudsakliga utmaningar med ett samgående:

- Utmaningar med tvärsektionella perspektiv som jämställdhet och hbtqi-frågor.
- Risk för att ungdomspolitikerna nedprioriteras.
- Risk för att verksamheten koncentreras till Stockholm.

Därutöver redogjorde rapporten för följande möjligheter:

- Civilsamhällespolitiken skulle förstärkas till följd av att de två myndigheterna kan komplettera varandras kunskap och kontaktnät.
- Dialogen mellan staten och civilsamhället skulle effektiviseras.
- En enhetlig hantering av statsbidrag skulle förenkla för civilsamhället.
- Breda demokratifrågor såsom social hållbarhet, deltagande, synliggörande, mänskliga rättigheter, integration och trygghet är sakfrågor som än tydligare synliggörs genom att sammanföra myndigheternas arbetssätt.
- Genom att kombinera kunskapsområden möjliggörs en fördjupad uppföljning av politikområdena.

1.5 Länsstyrelsen i Stockholms läns arbete med minoritetspolitiken och strategin för romsk inkludering

Sedan 2010 har Länsstyrelsen i Stockholms län tillsammans med Sametinget i uppdrag att samordna, fördela statsbidrag och följa upp minoritetspolitikens utveckling i relation till det minoritetspolitiska målet. Sametinget ansvarar särskilt för insatser som rör samerna och det samiska språket, varav Länsstyrelsen Stockholm ansvarar för motsvarande rörande de övriga fyra nationella minoriteterna och minoritetsspråken.

Länsstyrelsen i Stockholms län ska i dialog med Sametinget

- verka för att det fastställda målet för minoritetspolitiken uppnås
- verka för ökad kunskap om de nationella minoriteterna och deras rättigheter
- främja samverkan mellan statliga myndigheter
- stödja erfarenhetsutbyte mellan kommuner och regioner samt bistå med rådgivning och stöd till dessa aktörer
- redovisa utvecklingen på området (Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende länsstyrelserna).

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende länsstyrelserna ska Länsstyrelsen Stockholm också främja samverkan samt följa upp och genomföra insatser inom ramen för den samordnande och långsiktiga strategin för romsk inkludering 2012–2032. I uppdraget ingår att

- stödja kommuner som bedriver eller avser att bedriva arbete inom området
- sprida kunskap om strategin
- integrera ett jämställdhetsperspektiv i arbetet (skr. 2011/12:56, bet. 2011/12:KU17, rskr. 2011/12:227).

Länsstyrelsen upprättar årligen en verksamhetsplanering tillsammans med Sametinget. Myndigheterna upprättar också gemensamma projektplaner där projektgrupperna består av representanter från båda myndigheterna. Sametingets kunskap om den samiska minoriteten är enligt länsstyrelsen en stor tillgång, liksom det faktum att myndigheten har flera kontor i norra Sverige.

De minoritetspolitiska uppdragen genomförs huvudsakligen av enheten för nationella minoriteter, avdelningen för hållbar tillväxt och enheten för förvaltning.

Kunskapsspridning, samverkan och erfarenhetsutbyten

Inom ramen för uppdraget arbetar Länsstyrelsen i Stockholms län främst med tre typer av insatser som beskrivs nedan.

Metodstöd, utbildningar och kunskapsmaterial

Länsstyrelsen i Stockholm tar tillsammans med Sametinget fram metodstöd, utbildningar och kunskapsmaterial som riktar sig till kommuner, regioner och myndigheter. Länsstyrelsen ger också regioner och kommuner stöd eller vägledning avseende rättslig tolkning av minoritetslagens tillämpning (SFS 2009:724).

Under perioden 2022 – 2024 har arbetet med minoritetspolitiken förstärkts, vilket inneburit att Länsstyrelsen i Stockholm har kunnat bedriva fler utvecklingsarbeten tillsammans med Sametinget. Till exempel har metodstöd inom delområdena Inflytande och delaktighet samt Diskriminering och utsatthet utvecklats. Därtill har länsstyrelsen initierat en satsning som riktar sig till kommuner och regioner som ligger utanför förvaltningsområden (och som därmed inte erhåller statsbidrag). Länsstyrelsen Stockholm har även utvecklat sitt arbete avseende stöd och kunskapshöjande insatser riktade till länsstyrelser i landet i sina regionala minoritetsuppdrag.

Länsstyrelsen har också, tillsammans med Sametinget, tagit fram en webbutbildning till tjänstepersoner, politiker och allmänhet. Metodstöd och annat material har spridits via webbsidan minoritet.se som drivs av Sametinget, men även via nyhetsbrev, nätverksträffar och andra relevanta kanaler.

Länsstyrelsen lägger även resurser på att vara rådgivande. Myndigheten tar emot förfrågningar om stöd löpande från förvaltningsmyndigheter och de nationella minoriteterna. Särskilt vanligt är frågor om juridisk vägledning kopplat till statsbidraget till kommuner och regioner inom förvaltningsområden.

Länsstyrelsen Stockholm arbetar med att sprida kunskap om romsk inkludering via bland annat framtagande av kunskapsstöd, poddavsnitt, filmreportage samt broschyrer med samlade exempel och erfarenheter från kommuner som mottagit statsbidrag för arbetet med romsk inkludering. Materialet finns tillgängligt på Länsstyrelsen Stockholms webbsida samt på minoritet.se.

Nätverksträffar

Länsstyrelsen anordnar olika nätverksträffar för myndigheter, kommuner, regioner och länsstyrelser tillsammans med Sametinget. Träffarna syftar främst till lärande och utbyte av erfarenheter samt att uppdatera varandra om pågående arbete och nytt inom området. Därtill kan de regionala och kommunala nätverken även bjuda in Länsstyrelsen Stockholm för att föreläsa om minoritetspolitiken, varav länsstyrelsen prioriterar de regioner och kommuner där fler målgrupper nås samtidigt och/eller där föreläsningarna riktar sig till beslutsfattare. Nätverksträffar, metodstöd, utbildningar och kunskapsmaterial utformas utifrån de utvecklingsområden som Länsstyrelsen Stockholm identifierar i och med uppföljningen- och redovisningen av utvecklingen på området (se nedan).

Länsstyrelsen i Stockholm, tillsammans med Sametinget, anordnar årligen två nätverksträffar för berörda myndigheter inom ramen för det minoritetspolitiska uppdraget. I och med den utvecklade uppföljningsmodellen (tillämpad sedan 2022 års uppföljning) sker även en ökad samverkan med berörda myndigheter i uppföljningsarbetet. Myndigheten har även dialog med olika statliga myndigheter i deras uppdrag inom politikområdet. Länsstyrelsen Stockholm deltar även i den interdepartementala arbetsgruppen för stärkt judiskt liv.

För att stödja länsstyrelserna i genomförandet av deras regionala minoritetsuppdrag medverkar Länsstyrelsen Stockholm i länsstyrelsernas MR/BR-nätverk och arrangerar årligen flera fokusgrupps- och nätverksträffar.

I uppdraget som rör romsk inkludering arbetar Länsstyrelsen Stockholm främst med kommunerna. Under flera år har Länsstyrelsen Stockholm anordnat träffar för kommunerna utifrån syftet att dels höja kunskapen om strategin för romsk inkludering, dels ge utrymme för kommunerna att utbyta erfarenheter samt följa upp kommunernas arbete med strategin. Länsstyrelsen Stockholm anordnar ca två-tre träffar för kommunerna per halvår.

Nyligen startades även ett nätverk för myndigheter som arbetar med strategin för romsk inkludering, där Länsstyrelsen Stockholm ingår. Nätverket startades på initiativ av Södertörns högskola. Ordförandeskapet för nätverket roterar mellan de medverkande myndigheterna.

Extern kommunikation

Utöver kunskapsspridning, samverkan och rådgivning deltar Länsstyrelsen Stockholm även på större mässor, som exempelvis Mänskliga rättighetsdagarna. Detta för att öka kännedomen om minoritetspolitiken och för att föreläsa om frågor som rör minoritetspolitiken, de nationella minoriteterna eller strategin för romsk inkludering. Ett exempel är att föreläsa om minoritetstress.

Därtill skickar Länsstyrelsen Stockholm ut ett nyhetsbrev och medverkar i länsstyrelsernas nyhetsbrev inom mänskliga rättigheter samt sprider information via länsstyrelsens hemsida och sociala mediekkanaler.

Fördelning av statsbidrag

Arbetet med fördelningen av statsbidrag genomförs i två delar; handläggning av ansökningar och granskning av bidragsmottagare som beviljats medel.

Bidrag till organisationer som företräder nationella minoriteter

Enligt förordning (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter ska Länsstyrelsen Stockholm fördela statsbidrag till riksorganisationer som företräder minoriteterna romer, tornedalingar, sverigefinnar och judar. Syftet med statsbidraget är att stödja och underlätta verksamheten för de organisationer som företräder nationella minoriteter (Regeringen 2023b).

Organisationer som företräder de nationella minoriteterna kan ansöka om bidrag och Länsstyrelsen Stockholm tar emot cirka 20 ansökningar per år från olika organisationer. Ansökningarna handlades av enheten för förvaltning under tidsperioden oktober 2023 – februari 2024. Sametinget ansvarar för fördelning av statsbidrag för samiska organisationer (SFS 2024:147).

För budgetåret 2024 fördelas även 400 000 kronor vardera till två utpekade riksorganisationer för att stärka sverigefinnars och tornedalingars samråd och dialog med kommunerna i förvaltningsområden för finska språket respektive meänkieli.

Bidrag till förvaltningsområden

Statsbidrag som fördelas till kommuner och regioner som ingår i förvaltningsområdena för finska och meänkieli betalas ut enligt en schablon som bygger på invånarantal. Därtill kan kommuner och regioner i förvaltningsområdena ansöka om att föra över medel till nästkommande verksamhetsår (SFS 2009:1299). Länsstyrelsen gör då en bedömning om det föreligger skäl att bevilja en överföring. Innan utbetalning görs tas hänsyn till hur kommunen eller regionen använt statsbidraget föregående år, samt om överföring har blivit beviljad eller inte.

I handläggningen för Länsstyrelsen Stockholm även en nära dialog med Sametinget, som ansvarar för fördelning av statsbidrag till kommuner i förvaltningsområden för samiska.

Enheten för nationella minoriteter handlägger bidraget under tidsperioden oktober till mars och upprättar en gemensam tidsplan för arbetet tillsammans med Sametinget.

Bidrag för att främja romsk inkludering

Länsstyrelsen Stockholm har även i uppdrag att fördela statsbidrag till kommuner som arbetar med/avser arbeta med att främja romsk inkludering. Ansökan kan involvera fler aktörer, så länge kommunen är den sökande parten och huvudansvarig i arbetet (Förordning (2022:259) om statsbidrag till kommuner för att främja romsk inkludering).

Vid fördelning av bidrag tar Länsstyrelsen Stockholm bland annat hänsyn till insatsens förankring bland romer samt insatser som involverar romska kvinnor och barn (Länsstyrelsen Stockholm 2024).

Ansökningarna handläggs av enheten för nationella minoriteter spritt under året 2024.

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
Nationella minoriteter	72	56	90	171	47	0

Tabell 1.4 Antal ärenden avseende uppdrag inom minoritetspolitiken 2023.

Källa: Länsstyrelsens årsredovisning 2023.

Uppföljning

Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget ansvarar för att samordna och redovisa utvecklingen inom minoritetspolitiken. Konkret innebär det att länsstyrelsen och Sametinget samlar in och sammanställer uppgifter från kommuner, regioner, länsstyrelserna, myndigheter och public service-bolag med uppdrag kopplade till minoritetspolitiken. Uppföljningen utgör ett underlag till regeringens årliga resultatredovisning till riksdagen avseende utvecklingen inom politikområdet.

Uppföljningsmodellen utgörs av målformuleringar med indikatorer inom respektive delområde för det minoritetspolitiska målet samt den minoritetspolitiska strategin från 2010. En ny uppföljningsmodell med årliga fördjupningar har tagits fram tillsammans med Sametinget och använts i två omgångar (2022 och 2023), liksom användes i regeringens budgetproposition för 2025. Utvärderingar av modellen har visat god återkoppling från Regeringskansliet och de nationella minoriteterna. Denna uppföljningsmodell bygger i större utsträckning än tidigare på kvalificerade sakunderlag från andra myndigheter inom deras respektive kompetensområden. Modellen genererar mer kvalitativa analyser och genom workshops och fokusgrupper kommer minoriteterna till tals i högre utsträckning än tidigare. Uppföljningsmodellen omfattar även en fördjupande, kvalitativ studie med de nationella minoriteternas perspektiv, inom det delområde som står i fokus för uppföljningen under året. Uppföljningen ligger till grund för länsstyrelsens utvecklingsarbete tillsammans med Sametinget.

Utöver de underlag som begärs in från myndigheter med uppdrag skickar Länsstyrelsen Stockholm även ut en enkät som är framtagen tillsammans med Sametinget. Den skickas vartannat år till kommuner och regioner samt vartannat år till myndigheter. Trots att det inte är obligatoriskt att besvara enkäten tenderar svarsfrekvensen att vara god, enligt företrädare för

Länsstyrelsen Stockholm. Länsstyrelserna får utifrån sina regionala minoritetsuppdrag en enkät årligen. Inom ramen för uppföljningsarbetet involveras även företrädarna för de nationella minoriteterna.

Uppföljningen av strategin för romsk inkludering sker i samband med uppföljningen av minoritetspolitiken och bygger på underlag från de myndigheter som ansvarar för verksamhetsområdena inom strategin. Uppföljningsmodellen kommer dock inte vara möjlig att genomföra till fullo eftersom regeringen inte givit myndigheterna i uppdrag att ta fram indikatorer och följa upp sina respektive verksamhetsområden (Länsstyrelsen Stockholm 2024).

Uppdragens finansiering

Samtliga av länsstyrelsens uppdrag finansieras av riktade medel. De administrativa kostnaderna finansieras 2024 av strax under 12 miljoner kronor samt eventuellt överskott av statsbidrag.

Anslag	Statsbidrag (tkr)	Administrativa kostnader (tkr)	Total tilldelning (tkr)
Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden för finska och meänkieli, samt kunskapshöjande insatser och samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner och regioner i samråd med Sametinget (ap 3).	59 500	För statsbidrag: ej reglerat ¹ Anslaget för "kostnader för kunskapshöjande insatser och samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner och regioner": 1 000 (2021), 2 000 (2022 - 2023), 1 000 samt överskottet från statsbidragen (2024).	64 460 ²
Verksamhetsmedel tillsammans med Sametinget (ap 3).			1 000 (2021), 1 000 samt överskott av statsbidrag (2024).
Nationellt uppföljningsansvar (ap 9).			3 300 (2021), 8 000 (2024) ³ .

¹ De administrativa kostnaderna för statsbidraget är inte reglerade. Om kommunerna inte använder hela sitt bidragsbelopp kan Länsstyrelsen Stockholm använda det till administrativa kostnader. Länsstyrelsen förespråkar generellt att administrativa kostnader för statsbidrag regleras som en signal om tänkt ambitionsnivå från uppdragsgivaren. Det finns också risker att förtroendet för myndigheten utmanas av att de egna medlen påverkas av myndighetens egen ärendehandläggning.

² Varav en miljon för samråd och samarbete med Sametinget.

³ 2010–2022 tilldelades uppdraget 3,3 miljoner kronor årligen. 2022–2024 höjdes summan till 8 miljoner kronor.

Anslag	Statsbidrag (tkr)	Administrativa kostnader (tkr)	Total tilldelning (tkr)
Stöd för nationella minoriteter	13 000	Ej reglerat (2021), 300 (2024) ⁴	13 300
Arbete med den nationella minoriteten romer (ap 1)	9 500	850 för statsbidrag och 2 500 för övrigt arbete	12 000

Tabell 1.1 Anslag till Länsstyrelsen i Stockholms län avseende uppdrag inom minoritetspolitiken 2024.

Källa: Regeringen, 2023b och samtal med Länsstyrelsen i Stockholms län.

Anslagspost	Andel verksamhetsmedel	Ändamål
ap. 3, Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden, m.m. ⁵	70 - 100 %	Lager, resor, konferenser, konsulter
ap. 9, Nationellt uppföljningsansvar	2 %	Samråd, intern representation
ap. 1, Arbete med den nationella minoriteten romer	13 %	Kommunträff och framtagande av kunskapspaket

Tabell 1.2 Verksamhetsmedel avseende uppdrag inom minoritetspolitiken 2024.

Källa: Samtal med Länsstyrelsen i Stockholms län.

Personal

Ansökningarna om bidrag till de nationella minoriteternas organisationer handläggs av 0,2 årsarbetskrafter. En jurist stöttar handläggarna i bedömningen av den ekonomiska redovisningen

⁴ Användes för administration av bidragshandläggning i februari och oktober 2024, liksom för granskning av utbetalade bidrag.

⁵ Gäller särskilt för 2024 då överskottet av statsbidraget till kommuner inom förvaltningsområdena kunnat användas inom anslagsposten.

vilket tar cirka fem arbetstimmar i anspråk per ansökningsomgång. Bidraget kommuniceras på länsstyrelsens hemsida.

Bidraget till förvaltningsområdena handläggs av 0,3 årsarbetskrafter och 0,45 årsarbetskrafter arbetar med projektbidraget för romsk inkludering.

Administratörer hjälper till med utbetalning av statsbidragen, resebokningar, beställningar och faktureringar.

Verksamhetsområde	Årsarbetskrafter
Handläggning och uppföljning av statsbidrag	0,95
Kunskapsspridning, nätverk, metodstöd	5
Uppföljning av minoritetspolitiken och romsk inkludering	2
Kommunikation	0,6
TOTALT ⁶	8,55

Tabell 1.2 Fördelning av årsarbetskrafter på Länsstyrelsen i Stockholms län avseende uppdrag inom minoritetspolitiken 2024.

Källa: Samtal med Länsstyrelsen i Stockholms län.

Utmaningar för Länsstyrelsen Stockholm och för minoritetspolitiken

Kunskapsspridning, samverkan och erfarenhetsutbyten

Minoritetspolitiska insatser riskerar att bli nedprioriterade av den kommunala och regionala verksamheten eftersom minoritetslagstiftningen är relativt vagt formulerad. Detta gäller i synnerhet för de kommuner och regioner som inte erhåller statsbidrag. Då det saknas tillsyn och sanktioner för lagstiftningen blir det inga juridiska konsekvenser av att inte följa minoritetslagstiftningen. Frågorna får då svårt att stå sig när annat prioriteras.

Samtidigt finns kommuner som är mycket engagerade och ofta efterfrågar länsstyrelsens stöd. Under 2023 och 2024 har länsstyrelsen dock satsat på de kommuner som inte aktivt jobbar med

⁶ Inkluderar operativa chefstjänster för statsbidrag och uppföljning, men inte personalfrågor, administration, chefsmöten etc.

frågan för att försöka stötta dem att komma igång med sitt arbete. Begränsade dedikerade resurser gör det dock svårt att möta samtliga förfrågningar och behov som regioner och kommuner efterfrågar. Det innebär att Länsstyrelsen Stockholm får prioritera noggrant vilka stödinsatser som ges. Länsstyrelsen är tydliga med varför prioriteringarna görs och vilka mål som ska nås på kort och lång sikt. Fokus ligger på att nå brett geografiskt, samtidigt som det är utmanande att som en myndighet nå hela landet.

Ett återkommande tema som enligt Länsstyrelsen Stockholm lyfts på nätverksträffar med statliga myndigheter, regioner och kommuner är hur nationella minoriteters inflytande kan säkerställas och förstärkas på ett ändamålsenligt sätt. I takt med att allt fler myndigheter har fått minoritetspolitiska uppdrag har en utmaning uppstått i att de organisationer som företräder de nationella minoriteterna har svårt att räkna till, exempelvis för att delta i samråd och konsultationer, på grund av avsaknad av tillräcklig kapacitet och resurser. I frågor som specifikt rör barn, unga och flickor och kvinnor är utmaningen med att säkerställa inflytande och delaktighet än större, då det finns få ungdoms- och kvinnoorganisationer som företräder minoriteterna på riksnivå. Just myndigheter vänder sig ofta till riksorganisationer för samråd.

Fördelning av statsbidrag

Om det inte finns medel i form av bidrag tenderar kommuner att nedprioritera arbetet med romsk inkludering och arbetet med de övriga minoriteterna.

Länsstyrelsen och Riksrevisionen har framfört till regeringen att förordning 2005:765 behöver konkretiseras för att tydliggöra vad bidraget får och inte får användas till. I uppdragsbeskrivningen anges inte att kontroller ska genomföras av utbetalande myndighet. Administrationen av statsbidraget till de nationella minoriteternas organisationer finansieras i nuläget av 300 000 kronor, vilket är för lite för att gedigna granskningar av bidragets användning ska kunna göras. Länsstyrelsen väljer istället årligen ut en förening från varje minoritet som det görs fördjupad granskning av. Då begär länsstyrelsen in fakturaunderlag och verifikationer för att granska bidragets användning.

Statsbidraget för romsk inkludering är ofta översökt. År 2024 hade länsstyrelsen 8,6 miljoner kronor att fördela men kommunerna ansökte om 13 miljoner kronor. 18 ansökningar inkom varav två avslogs och flertalet fick nedsatt belopp. Bidraget prioriteras i linje med förordningens syfte och kommunerna uppmanas att medfinansiera projekten för att bidraget ska räkna till fler.

Kommuner som ska starta upp sitt arbete lyckas inte alltid förankra ansökan bland romer, vilket länsstyrelsen ska ta hänsyn till vid fördelningen av statsbidraget.

Uppföljning

Utmaningar som har identifierats i uppföljningsarbetet är avsaknad av relevant statistik (inom exempelvis förskoleverksamhet) och att flera av underlagen (berörda myndigheters årsredovisningar) färdigställs nära inpå återrapporteringen till regeringen som lämnas in 31 mars varje år. Det innebär i sin tur att tidsramen för att analysera och sammanställa underlagen från myndigheter, kommuner och regioner kan vara mycket snäv för Länsstyrelsen Stockholm.

2. Perspektiv från de nationella minoriteterna

I de samråd som MUCF genomfört med de fyra nationella minoriteter som Länsstyrelsen Stockholm ansvarar för inom ramen för sitt uppdrag (judar, romer, sverigefinnar och tornedalningar) lyfter de nationella minoriteterna att

- regeringsuppdraget har kommit plötsligt och inte föregåtts av dialog eller involvering av minoriteterna samt att tidsramarna för uppdragets genomförande är mycket snäva
- minoriteterna saknar en motivering till varför Länsstyrelsen Stockholm inte längre ska ha samordnings- och uppföljningsansvar för minoritetspolitiken
- minoriteterna saknar en motivering till varför just myndigheten MUCF utreds som möjlig ny utförare av samordning och uppföljning av minoritetspolitiken
- minoriteterna ser risker med att MUCF inte har tillräcklig kapacitet och de förutsättningar som krävs för att ta över det minoritetspolitiska uppdraget.

Samtliga fyra minoriteter som Länsstyrelsen Stockholm ansvarar för inom ramen för sitt uppdrag anser att processen avseende regeringsuppdraget har brutit. Detta då minoriteterna dels inte har involverats i arbetet inför framtagandet av regeringsuppdraget, dels att motiveringen av valet av MUCF som en potentiell övertagare av Länsstyrelsen Stockholms minoritetspolitiska uppdrag inte har kommunicerats av Kulturdepartementet till minoriteterna. Därtill lyfter minoriteterna att tidsramarna för regeringsuppdraget är snäva, vilket några menar påverkar deras reella möjligheter att göra sig hörda och sätta sig in i uppdraget och dess tänkbara effekter för minoriteterna.

Flera av företrädarna för minoriteterna ställer sig frågande till varför Länsstyrelsen Stockholm inte ska få fortsatt ansvar för den nationella minoritetspolitiken. Flera framhåller att det har funnits och finns brister i länsstyrelsens genomförande, men att det också har fungerat bättre under de senaste åren. Flera uttrycker oro för att en flytt av ansvaret kommer medföra ett glapp i genomförandet och att man riskerar att ”tappa tid”, att man behöver ”börja om” och att minoriteterna återigen ska behöva ”lära upp” nya medarbetare. Flera framhåller i sammanhanget vikten av långsiktighet och kompetens.

Ytterligare ett inspel från flera av minoriteterna rör frågan om varför MUCF utreds som möjlig övertagare av uppdraget. Vissa ser risker med att MUCF:s politikområden ligger långt från det minoritetspolitiska uppdraget samt att de minoritetspolitiska frågorna, vid ett eventuellt övertagande av MUCF, skulle nedprioriteras till förmån för andra politikområden och frågeställningar. I det avseendet lyfts även vissa risker med att det minoritetspolitiska arbetet skulle ägnas ännu mindre uppmärksamhet i samband med att MUCF slås samman med SST år 2026.

Att MUCF ligger i Växjö lyfts av flera som en riskfaktor. Detta då merparten av minoriteternas organisationer är etablerade i någon av storstäderna, men också för att det finns en oro kring att det kan vara svårt att tillse rätt kompetens och erfarenhet då det antas att ny personal ska rekryteras till Växjö. Ytterligare risker och farhågor som minoriteterna lyfter är att MUCF inte har den kapacitet som krävs för uppdraget, bland annat till följd av en hög personalomsättning⁷. Vissa lyfter även negativa erfarenheter av samarbete med MUCF, framför allt sedan myndighetens flytt till Växjö.

Några av företrädarna för minoriteterna anser även att länsstyrelserna inom ramen för sina uppdrag har tydliga roller och ansvarsområden i relation till regionernas och kommunernas minoritetspolitiska arbete, vilket minoriteterna menar att MUCF saknar.

Några få företrädare för de olika minoriteterna ser vissa fördelar med att MUCF skulle ta över Länsstyrelsen Stockholms minoritetspolitiska uppdrag. Bland annat menar några att fokus på ungdomspolitiska frågor som rör minoriteterna kan tänkas stärkas, samt att det kan finnas fördelar för vissa av minoriteterna om frågor som rör minoritetspolitik och trossamfund samordnas, givet att samordningen genomförs på ett tydligt och välfungerande sätt.

Företrädare från den samiska minoriteten menar att samerna inte berörs i samma utsträckning som de andra minoriteterna. De lyfter särskilt att det är viktigt att samarbetet mellan Sametinget och den andra myndigheten som ansvarar för den nationella minoritetspolitiken fortsatt fungerar bra. Även samiska representanter uttrycker en oro för att en flytt av ansvaret kommer medföra att de (minoriteterna) behöva ”lära upp” en ny aktör om det minoritetspolitiska uppdraget.

⁷ Personalomsättningen uppgick 2023 till 11 procent (MUCF 2023). Den genomsnittliga personalomsättningen inom statlig sektor var 11,9 procent 2023 (Arbetsgivarverket 2024)

3. MUCF:s förutsättningar att inordna länsstyrelsens minoritetspolitiska uppdrag

3.1 Organisatoriska förutsättningar

MUCF:s organisationsstruktur med avdelningar som är uppdelade efter funktion snarare än sakområde gör att nya uppdrag inom olika sakområden till stor del kan integreras in i myndighetens befintliga organisationsstruktur.

Vid ett inordnande av minoritetspolitiken bedömer MUCF att länsstyrelsens uppdrag kan passa in på tre olika avdelningar inom myndigheten:

- Avdelningen för utredning.
- Avdelningen för kunskapsstöd.
- Avdelningen för statsbidrag.

Även avdelningen för stöd och utveckling bedöms behöva involveras i arbetet med minoritetspolitiken, framför allt när det gäller samordning. MUCF bedömer att avdelningen för internationellt samarbete inte kommer påverkas direkt av en överföring av ansvaret för minoritetspolitiken, men att det kan komma att leda till positiva synergieffekter för avdelningens arbete med inkludering och mångfald inom EU-programmen. Det skulle exempelvis kunna stärka samverkan mellan unga inom nationella minoriteter i Sverige och övriga Europa.

Till skillnad från nuvarande organisatoriska upplägg på länsstyrelsen skulle uppdragen delas upp tematiskt på olika avdelningar som var och en specialiserat sig på handläggning av statsbidrag, kunskapsspridning respektive uppföljning.

MUCF är en flexibel myndighet

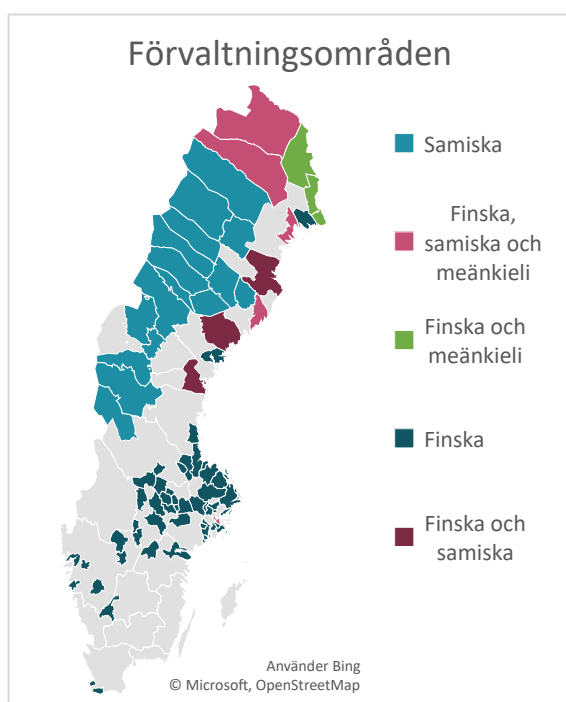
MUCF är en mångfacetterad myndighet som i förhållande till sin storlek ofta får många nya uppdrag. Myndigheten har god vana av att snabbt ta sig an dessa nya uppdrag. Det borgar för ett relativt smidigt inordnande av minoritetspolitiken, även om den typen av omställning alltid tar tid och resurser i anspråk.

Vidare anställdes majoriteten av MUCF:s nuvarande personalstyrka efter myndighetens flytt till Växjö som beslutades av regeringen 2017 och många deltog i uppbyggnaden av nya rutiner och arbetssätt. MUCF har under de senaste åren även genomgått en omorganisering där avdelningarna har delats upp i olika enheter och/eller funktioner. Det finns därmed en vana av flexibilitet liksom väl utarbetade processer och rutiner på myndigheten som skulle kunna underlätta införandet av nya uppdrag.

En stor del av personalen byttes ut i samband med omlokaliseringen och därmed också de befintliga kontakterna med civilsamhället. Sedan dess har MUCF upparbetat nya kontaktytor och den erfarenheten torde innebära en fördel när det kommer till att inkludera nya samverkansparter.

Enligt Statskontoret kan myndigheter som har genomfört ett internt förändringsarbete utveckla erfarenheter, kompetens, arbetssätt och infrastruktur som kan användas i en omställning. Myndighetens personal kan också få en vana av att bedriva förändringsarbete i sig, vilket kan vara en hjälp (Statskontoret 2023).

Geografiska förutsättningar

Även om de nationella minoriteterna finns i hela Sverige är det värt att notera att flera av de nationella minoriteterna (samer, tornedalingar och sverigefinnar) har sitt främsta utbredningsområde i de norra delarna av landet och i Stockholmsområdet. Flera av de civilsamhällesorganisationer som företräder de nationella minoriteterna är baserade där. De flesta kommuner och regioner i förvaltningsområdena för finska, samiska och meänkieli ligger också i de norra delarna av landet och i Stockholmsområdet. Även Sametinget, som länsstyrelsen har i uppdrag att föra dialog med, har sitt huvudkontor i Kiruna. Sametingets lokalkontor är placerade i Östersund, Tärnaby och Jokkmokk. De flesta

romska riksorganisationer är baserade i och kring Malmö, Göteborg och Stockholm.

MUCF är baserad i Växjö och majoriteten av medarbetarna är placerade där. MUCF har dock medarbetare som är placerade på andra orter än i Växjö och har för närvarande tillgång till lokaler för medarbetare i Stockholm och Umeå. Till följd av sammanslagningen med SST kommer ett kontor att etableras i Stockholm.

Myndighetens verksamhetsområde sträcker sig över hela Sverige och myndigheten anordnar och deltar regelbundet i olika möten, konferenser och utbildningar runt om i landet. Myndigheten har även en stark digital närvaro och anordnar regelbundet webinarier som når ut till hela landet. I arbetet mot rasism mot samer har MUCF särskilt riktat sig till kommuner, regioner och organisationer i svenska Sápmi eftersom det i samiska förvaltningsområden rapporteras om en högre utsatthet för rasism och hatbrott mot samer (MUCF 2023).

Sedan MUCF omlokaliseras till Växjö har myndigheten återuppbyggt en verksamhet med stor kompetens inom ungdoms- och civilsamhällespolitiken. Myndighetens kompetens inom myndighetsutövning och handläggning av statsbidrag har utvecklats och är nu på en hög nivå. Vissa yrkeskompetenser har dock visat sig vara svåra att rekrytera i Växjö med omnejd och därför rekryterar MUCF även personal på andra orter, framför allt i Stockholm. Till exempel rekryterades medarbetare som var placerade i Umeå till MUCF:s uppdrag att förebygga och motverka rasism mot samer. Det har lett till ökad samverkan med regioner, kommuner och organisationer i svenska Sápmi genom bland annat gemensamma nätverk, utbildningsinsatser och överenskommelser om metodutveckling (MUCF 2023). Det innebär också att myndigheten har erfarenheter av att arbeta utifrån tre platser i Sverige. Det finns en styrka i tre geografier, särskilt för de stödjande uppdragen som i stor utsträckning arbetar med samråd och direktkontakter med målgrupperna.

Verksamhetsstyrning

MUCF:s verksamhet påverkas i dagsläget i hög utsträckning av särskilda uppdrag som finansieras med särskilda medel. Det försvårar långsiktig planering av verksamheten. Däremot försöker MUCF i möjligaste mån att tillsvidareanställa personal som arbetar med kortsiktiga uppdrag istället för att projektanställa.

MUCF har redan en vana vid att verksamhetsplanera ett stort antal olika uppdrag och uppgifter. Det finns erfarenhet av att med övergripande verktyg som verksamhetslogik och uppföljningsmodeller följa flera olika målområden. MUCF har historiskt arbetat mycket med att integrera flera perspektiv i verksamhetsstyrningen, exempelvis vad gäller jämställdhets- och hbtqi-frågor. Dessa erfarenheter är till fördel för MUCF vid ett eventuellt inordnande av minoritetspolitiken, samtidigt som det finns utmaningar i att implementera befintliga horisontella områden tillsammans med nya politikområden.

3.2 Befintlig kompetens

På MUCF finns en bred kompetens inom olika områden och myndigheten arbetar med strategisk kompetensförsörjning för att tillse de behov som krävs inom de olika uppdragen. Statskontoret bedömer att det är nödvändigt att en myndighet har en strategisk kompetensförsörjning för att myndigheten ska kunna hantera de utmaningar kring kompetensförsörjningen som följer med omställningar. Det innebär att myndigheten systematiskt analyserar vilken kompetens den behöver på kort och lång sikt för att myndigheten ska klara sina nuvarande och framtida uppgifter (Statskontoret 2023).

Inflytande- och rättighetsfrågor

MUCF har god vana av stödjandeinsatser inom inflytandefrågor och rättighetsbaserade arbetssätt, bland annat genom arbetet med ett rättighetsbaserat ungdomsperspektiv. Som en hjälp på vägen till att säkra ungas demokratiska och mänskliga rättigheter, har MUCF tagit fram en modell som hjälper myndigheter, kommuner och regioner att inkludera ungas rättigheter i organisationernas beslut. I samarbetet med kommuner och regioner inom uppdraget för att minska rasism mot samer har unga själva inkluderats genom samråd där de bidragit till såväl uppdragets lägesbild och prioriteringar som till kunskapshöjande insatser som panelsamtal, poddavsnitt och samverkan med ungdomsförbundet Sáminuorra (MUCF 2023).

Ett syfte med arbetet mot antiziganism är att öka unga romers kännedom om sina rättigheter och verktyg för självorganisering och nätverkande. Detta görs bland annat genom att unga föreningsaktiva romer bjuds in av myndigheten till olika panelsamtal och seminarier där de får utrymme att verka för sin förening. I förlängningen kommer detta att öka unga romers möjligheter till delaktighet i samhällsbygget (MUCF 2023).

Överlag har MUCF god vana av att få uppdrag som riktar sig till grupper som kan möta särskilda utmaningar och drabbas av utsatthet.

Kunskapsspridning

I SOU 2020:27 framhåller länsstyrelsen behovet av pedagogisk kompetens vad gäller exempelvis utbildning, processledning, samordning och metoder för att nå civilsamhällets företrädare. MUCF:s rapport *Att genomföra insatser som ska förebygga och motverka rasism mot samer* från 2022 (MUCF 2022a) lyfter behovet av kompetensstöd på kommunal och regional nivå.

Länsstyrelsen i Stockholms arbetsmetoder för kunskapsspridning speglas i nuläget i stor utsträckning av de metoder som avdelningen för kunskapsstöd använder sig av på MUCF. Myndigheten har god erfarenhet av kunskapsspridning och föreläsning och utvecklar löpande metodstöd, utbildningar och kunskapsmaterial. Myndigheten har också särskild erfarenhet av att utveckla kunskapsmaterial inom ramen för strategin för romsk inkludering. Utöver det har myndigheten genomfört kunskapshöjande insatser med fokus på nationella minoriteter och urfolks rättigheter. Under 2023 genomfördes bland annat panelsamtal på Almedalsveckan, på delaktighetsveckan i Lycksele och på MR-dagarna. Därutöver har myndigheten genomfört en ungdomskonferens för unga romer i samverkan med två kommuner.

MUCF anordnar årligen Civilsamhällesarenan i Almedalen tillsammans med några av Sveriges ledande paraplyorganisationer inom civilsamhället. Det är ett forum för kunskapsutbyte som tillsammans med myndighetens årliga kunskapskonferens, MUCF-dagarna och webbsidan mucf.idag bidrar till att sprida tematisk kunskap om civilsamhället.

Samverkan och nätverk

MUCF har utvecklat en samverkansmodell som används för att skapa god samverkan mellan offentliga aktörer och civilsamhällesaktörer. Modellen är generell och kan anpassas efter olika verksamheters behov på lokal, regional och nationell nivå.

MUCF samverkar i dagsläget med flera myndigheter och driver och deltar i ett flertal myndighetsnätverk och regionala nätverk med olika inriktningar. Det faktum att MUCF deltar i generaldirektörsnätverk innebär att myndigheten har goda förutsättningar att sprida arbetet med minoritetspolitiken till andra nationella myndigheter direkt via generaldirektörerna.

Myndigheten har också utarbetat ett nätverk för kommuner som arbetar med nationella minoriteter. Utöver det deltar MUCF i samverkan med nätverket för samisk hälsa i syfte att genomföra kunskaphöjande insatser om bemötande av unga samer inom elevhälsa och hälso- och sjukvården. Under 2023 deltog MUCF även i arbetet mot antiziganism på den myndighetsövergripande nätverksträffen som Länsstyrelsen Stockholm sammankallar. MUCF deltog även i Sveriges Kommuners och Regioners nätverk för tjänstepersoner som arbetar med nationella minoriteter.

MUCF har god erfarenhet av att stötta och samarbeta med kommuner, bland annat inom uppdraget för Skolval och ungdomsenkäten LUPP som besvaras av kommuner och regioner. Inom ramen för rapportserien Fokus genomför MUCF också regelbundet enkätundersökningar i kommuner och regioner. År 2023 tecknade myndigheten överenskommelser om samverkan med kommuner inom ramen för arbetet mot antiziganism. Kommunerna har tillsammans med MUCF arrangerat en konferens för unga romer samt en studieresa till Auschwitz.

Dessutom används myndighetens rapportserier och kunskapsunderlag av tjänstepersoner och beslutsfattare i kommuner och regioner för att förbättra beslut som rör unga och civilsamhället. Att stora delar av målgruppen redan känner till och använder sig av MUCF:s rapporter gör att MUCF också har goda förutsättningar att nå ut med uppföljningen av minoritetspolitiken till relevanta målgrupper.

Inte minst har MUCF flera kontaktytor gentemot civilsamhället. Myndigheten samverkar exempelvis mycket med civilsamhällets röstbärande organisationer. Dialogen med civilsamhället är central för myndighetens arbete och kontakterna och nätverken med civilsamhällets organisationer utgör en viktig grund för myndighetens analys av civilsamhällets villkor.

Statsbidrag

Avdelningen för statsbidrag har lång erfarenhet av att hantera olika typer av statsbidrag inom flera områden. Avdelningen har handlagt bidrag riktade till såväl kommuner som civilsamhällesorganisationer och det finns upparbetade rutiner för att bedöma ansökningar och

följa upp utbetalade medel. Handläggarna bedömer genomgående målgruppernas inkludering och delaktighet i den verksamhet som bidraget ämnas för.

Till följd av det tidigare uppdraget att handlägga statsbidrag till organisationer bildade på etnisk grund (SFS 2008:63) har avdelningen för statsbidrag erfarenhet av att hantera bidrag som rör språk, kultur och delaktighet. Även bidraget för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering (SFS 2002:989) synkroniserar med den tematik som är relevant för minoritetspolitiken. Inte minst är statsbidraget till verksamheter mot rasism och liknande former av intolerans (SFS 2008:62) relevant då det bland annat syftar till att motverka antiziganism, antisemitism och rasism mot samer. Inom ramen för statsbidraget (SFS 2018:32) för insatser som motverkar hot och hat i det offentliga samtalet beviljades projekt som syftade till att motverka hot och hat mot samer.

Inom ramen för statsbidraget till barn- och ungdomsorganisationer (SFS 2011:65) erhåller fyra nationella minoriteter bidrag varje år. Inom det bidraget har MUCF lämnat förslag på att de nationella minoriteternas verksamhet borde klassas som särskilt resurskrävande eftersom minoriteterna ofta måste representera sig i olika sammanhang.

För närvarande ansvarar avdelningen för fördelningen av statsbidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer (SFS 2022:118).

MUCF har gjort systematiska förbättringar avseende bidragsgivningens kvalitet. Myndighetens ambition är att det ska vara enkelt att förstå vilka krav som ställs på den som söker bidrag, enkelt att ta fram en korrekt ansökan och enkelt att förstå varför ansökningen eventuellt avslås. MUCF har samverkat med andra myndigheter inom bidragskontroll liksom utvecklat och infört ytterligare kontroller i bidragshanteringen. Syftet har framför allt varit att säkerställa att statliga medel inte betalas ut till fel aktörer samt att stärka legitimiteten i bidragsgivningen. Arbetet genomförs huvudsakligen av en uppföljningsgrupp med särskild kompetens inom juridik och ekonomi som kompletterar handläggningen med särskild kontroll av bidrag.

Det utvecklade arbetet innebär bland annat granskning av lokalföreningar, stickprovsgranskning av ekonomiska redovisningar, referenstagning, delredovisningar och verksamhetsbesök. Förutom det granskar MUCF även demokratiska värderingar i organisationerna och hos företrädarna som söker bidrag hos myndigheten.

I budgetpropositionen för 2025 stärkte regeringen MUCF:s arbete med att vara ett stöd för bidragsgivande aktörer och civilsamhällesaktörer i bidragsgivningen. Arbetet kommer utgöras av informationsinsatser till myndigheter och civilsamhällesorganisationer gällande exempelvis enhetlig tillämpning av demokrativillkor, uppföljning, kontroll och förebyggande av oegentligheter i bidragsgivningen, utbildning till civilsamhället om de krav som ställs för att

uppfylla villkoren i bidragsgivningen, rådgivning och nätverk för bidragsgivande myndigheter inom frågor om uppföljning och kontroll (Prop. 2024/25:1).

Uppföljning och utredning

MUCF ansvarar för att följa upp ungdoms- och civilsamhällespolitiken. Myndigheten har en lång historia av att följa upp ungas levnadsvillkor, makt över sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen i olika rapporter. Sedan mitten av 1990-talet följer myndigheten upp ungas attityder och värderingar vart sjätte år och sedan tidigt 2000-tal publiceras årligen en rapport om ungas möjligheter och levnadsvillkor ur olika teman. Uppföljningssystemet för ungdomspolitikerna består av tre delar:

- rapportserien Fokus.
- rapporten och statistiksamlingen Ung idag
- attityd- och värderingsstudien Unga med attityd.

Varje år följer MUCF även upp det civila samhällets villkor utifrån de sex principerna i propositionen *En politik för det civila samhället* (prop. 2009/10:55). I uppföljningssystemet för civilsamhällespolitiken ingår en rapportserie:

- Uppföljningsrapport av det civila samhällets villkor.

Avdelningen för utredning har god metodkompetens inom både kvantitativt och kvalitativt utrednings- och analysarbete. Avdelningens medarbetare har även specialistkunskaper inom olika områden, främst när det gäller olika ungdoms- eller civilsamhällesfrågor, men även när det kommer till bland annat jämställdhet och hbtqi-frågor. Avdelningen har däremot begränsad erfarenhet av att arbeta med frågor kopplade till de nationella minoriteterna.

Avdelningen för utredning har god erfarenhet av att genomföra enkätundersökningar, enskilda intervjuer och fokusgruppsintervjuer med olika målgrupper såsom organisationer, unga och tjänstepersoner på lokal, regional och nationell nivå. I uppdragen genomförs ofta dialog med referensgrupper bestående av forskare, civilsamhällesorganisationer och myndigheter.

Avdelningen har god erfarenhet av att utveckla indikatorer för att följa myndighetens nuvarande politikområden. Exempelvis innehåller de verksamhetsspecifika målen för strategin för romsk inkludering indikatorer som rör utbildning, arbete, bostad, hälsa, social omsorg och trygghet, kultur och språk samt (romers) organisering (SOU 2020:27). Dessa överensstämmer i stort med ungdomspolitikens delområden som finns i MUCF:s instruktion (SFS 2018:1425). MUCF bedömer därmed att myndigheten har de grundläggande förutsättningarna för att ta över uppdraget att följa upp minoritetspolitiken.

3.3 Kompetens som saknas

Kunskap om nationella minoriteter och minoritetspolitiken

MUCF har begränsad tidigare erfarenhet av att efterleva målet med minoritetspolitiken, liksom av att ” /.../ driva på genomförandet av de i minoritetslagen angivna rättigheterna och skyldigheterna /.../” (SOU 2020:27). Detsamma gäller för kunskapen om nationella minoriteter och deras förutsättningar, särskilt när det kommer till att arbeta med en bredare grupp än enbart ungdomar inom minoriteterna. I dagsläget har enskilda medarbetare expertis inom området som rör nationella minoriteter, men det är inte ett integrerat perspektiv på myndighetens avdelningar. I synnerhet saknas kunskap rörande tornedalingar, judar och sverigefinnar. MUCF föreslog 2022 att myndigheten skulle tilldelas riktade uppdrag om att förebygga och motverka rasism som drabbar dessa grupper (MUCF 2022a).

MUCF har påbörjat ett myndighetsövergripande arbete med att ta hänsyn till nationella minoriteters rättigheter i utformandet av uppdragens genomförande. Identifiering av interna utvecklingsområden har gjorts för att på sikt höja kunskapen om nationella minoriteters rättigheter och myndigheters ansvar. Till exempel rör det relevanta frågeställningar gällande hur myndigheten hanterar bakgrundsfrågor om identifiering till en minoritet i enkätundersökningar, vilket utreds internt. Ett annat område är att utveckla återkommande samråd med de nationella minoriteterna i frågor som rör dem. Det handlar även om att utveckla den information som i dagsläget finns på samtliga minoritetsspråk på MUCF:s webbplats. Med bakgrund av arbetet med att identifiera utvecklingsområden har MUCF stor medvetenhet om styrkor och svagheter i myndighetens nuvarande förhållningssätt till minoritetslagstiftningen.

3.4 Övriga relevanta förutsättningar för verkställandet av uppdragen

Juridiska utmaningar

Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget föreslog 2024 att regeringen skulle utreda möjligheten att införa tillsyn av delar av minoritetslagen, i syfte att stärka att de lagstadgade rättigheterna förverkligas (Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget 2024). Rekommendationen har också framförts av Europarådet. Utan tillsyn och sanktioner har lagen begränsade utsikter till brett genomslag. MUCF skulle sannolikt behöva ta över Länsstyrelsen i Stockholms och Sametingets utmaningar med efterlevnad av lagstiftning i brist på kontrollmekanismer.

Samarbete mellan MUCF och Sametinget

Utöver att bygga upp relationer med de nationella minoriteternas organisationer behöver även MUCF och Sametinget bygga upp kännedom om varandra och hitta gemensamma arbetsätt. MUCF har viss erfarenhet av samarbete med Sametinget sedan innan men ett bredare och djupare samarbete tar tid att etablera.

4. Konsekvenser för MUCF och verksamheten som tas över

4.1 Fördelar

Stärkt minoritetsperspektiv i MUCF:s arbete

I dagsläget möts MUCF:s arbete med ungdomspolitik och civilsamhällespolitik i uppdragen som rör de nationella minoriteterna. Ett ökat fokus på implementering av minoritetsperspektivet skulle stärka MUCF:s roll i demokratin och öka möjligheterna för alla att få en plats i civilsamhället.

Ett inordnande av minoritetspolitiken skulle ställa högre krav på att integrera kunskap om och arbete med nationella minoriteter i fler roller och på fler avdelningar. En sådan ambitionshöjning skulle dock vara av godo för att på ett bättre sätt nå målen med ungdoms- och civilsamhällespolitiken.

Att MUCF skulle få uppdrag som riktar sig till samtliga minoriteter skulle sannolikt underlätta för myndighetens minoritetsarbete. Att som i nuläget enbart ha uppdrag riktade till två av minoriteterna kan uppfattas exkluderande.

Effektivare bidragshantering

MUCF:s arbete med kontroll och uppföljning har betytt mycket för en ändamålsenlig och laglig hantering av bidragsmedel. I analysen om en eventuell sammanslagning med SST konstaterar MUCF att ”det skulle vara förtroendeskadligt om det välutvecklade och kvalitetsmässiga kontrollarbete som MUCF byggt upp inte skulle kunna tillämpas” (MUCF och SST 2024). Detsamma gäller givetvis för ett eventuellt inordnande av bidragen som rör minoritetspolitiken i MUCF:s verksamhet. En utvidgad kontroll och granskning av de minoritetspolitiska bidragen kommer innebära en stärkt tydlighet i de villkor som gäller för att erhålla bidrag. Det stödjande arbete för bidragsgivande aktörer och civilsamhällesaktörer som MUCF enligt budgetpropositionen för 2025 ska ansvara för kommer bidra till ytterligare tydlighet (Prop. 2024/25:1).

Att flytta handläggningen av ett befintligt bidrag från en myndighet till en annan skulle kunna påverka tolkningar och praxis. ”För att få en trovärdighet och kvalitet i bidragsgivningen krävs det att alla bidrag som delas ut av en myndighet görs utifrån liknande principer” – det framgår av den analys om eventuell sammanslagning som MUCF och SST genomfört. MUCF har genom internt arbete och genom att föreslå förordningsändringar strävat efter att skapa likriktning i handläggningen av myndighetens olika nationella bidrag i den mån det är möjligt. MUCF noterar

att det i förordningen (2005:765) saknas villkor gällande efterföljande av demokratins idéer. För att det inte ska gälla olika villkor för de civilsamhällesorganisationer som söker bidrag från MUCF beroende på vilket bidrag de söker, anser MUCF att förordningen behöver uppdateras i enlighet med demokrativillkorsutredningen.

Det förenklar upprätthållandet av den statliga värdegrunden när bidragshantering och främjandearbete hålls separat. Sakligheten och opartiskheten ifrågasätts inte då det inte är samma personal som handlägger ansökningar och som arbetar med främjandearbete. Att särskilja myndighetsutövning i bidragsgivning från främjandeverksamhet är en styrka hos MUCF.

Starkare ungdomsperspektiv inom minoritetspolitiken

Kontakten med unga från de nationella minoriteterna skulle förbättras under MUCF:s ansvar. I strategin för romsk inkludering prioriteras levnadsvillkoren för barn och unga. Vad gäller samråd och konsultation har Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget tidigare bett MUCF om hjälp med att nå ut till unga från de nationella minoriteterna. MUCF har dock haft begränsad möjlighet att bistå i detta arbete eftersom myndigheten inte tilldelats medel för denna uppgift. Ett inordnande av minoritetspolitiken skulle på ett effektivare sätt tillvarata MUCF:s potential i det hänseendet.

Förbättrade nätverk, samarbeten och samordning

Genom att slå samman MUCF:s och länsstyrelsens nätverk skapas en ökad möjlighet att gemensamt nå ut till fler delar av civilsamhället. Det skulle innebära en effektivisering av dialogen mellan staten och civilsamhället, vilket också slogs fast i analysen som MUCF och SST gjorde 2024.

Eftersom MUCF utvecklat en modell för samverkan som nyttjas av offentliga aktörer i dialog med civilsamhället har myndigheten goda förutsättningar att upprätthålla och utveckla den struktur för nätverk och samverkan som länsstyrelsen byggt upp.

MUCF har dessutom redan efterfrågat uppdrag att bygga vidare på nätverk som etablerats med den samiska minoriteten. I rapporten *Att genomföra insatser som ska förebygga och motverka rasism mot samer* från 2022 föreslog MUCF att myndigheten skulle få långsiktiga uppdrag att genomföra insatser som ska bidra till att förebygga och motverka rasism mot samer. Detta mot bakgrund av att MUCF:s arbete inom Sápmi lett till viktiga relationer och påbörjade samverkansinsatser med samiska organisationer, myndigheter och andra regionala och lokala aktörer. Den typen av nätverk skulle kunna komplettera Sametingets kontakt med den samiska minoriteten.

Det faktum att MUCF har kontor i Växjö, samt kontorsplatser i Stockholm och Umeå, är en fördel när det kommer till att bygga upp nätverk och samarbeten. Den samhällsomvandling som

pågår i norra Sverige är av relevans för de nationella minoriteter som bor och verkar i området. Att befinna sig på plats ger sannolikt en djupare förståelse för dessa omständigheter, vilket torde kunna stärka förtroendet i myndighetens relationsskapande arbete. Vidare har MUCF tidigare konstaterat att förutsättningarna för unga samer skiljer sig åt beroende på var i Sverige man bor (MUCF 2022a). Att MUCF har kontor och kontorsplatser både i och utanför Sápmi kan stärka myndighetens inkluderande arbete. Vid ett inordnande av minoritetspolitiken skulle MUCF gynnas av att anställa ytterligare personal med Umeå som huvudsaklig arbetsort.

Uppföljning, analys och kunskapsspridning kan gå hand i hand

MUCF har i sina tidigare uppdrag om nationella minoriteter varit beroende av andra myndigheters utredningar och rapporter för att kunna sprida kunskap. Vid ett inordnande av minoritetspolitiken skulle myndigheten själv kunna ta fram den kunskap som behövs. På så sätt skulle avdelningen för utredning och avdelningen för kunskapsstöd kunna stötta varandra i uppdragen som rör uppföljning och kunskapsspridning. Avdelningen för utredning tar fram kunskap för att avdelningen för kunskapsstöd ska kunna genomföra sitt arbete på ett effektivt sätt. Avdelningen för kunskapsstöd identifierar via nätverk och kontakter kunskapsluckor för framtida kunskapsframtagande och kan också bidra med kontakter för uppföljningen, liksom skapa engagemang och intresse för att delta i uppföljningen av minoritetspolitiken.

Slutligen skulle MUCF få bättre förutsättningar att arbeta strategiskt med civilsamhällespolitiken om fler politikområden samlas på samma myndighet.

MUCF är en nationell myndighet

Till skillnad från länsstyrelsen, som är en regional myndighet, är MUCF en nationell myndighet med hela landet som arbetsfält. Även om Länsstyrelsen i Stockholm har ett nationellt ansvar för minoritetspolitiken är myndighetstypens grund inte präglad av nationella ansvar på samma sätt som MUCF.

4.2 Utmaningar och nackdelar

Resursbrist

MUCF:s bedömning är att minoritetspolitiken är ett politikområde vars finansiering länge varit eftersatt. Såväl uppföljningsuppdraget som arbetet med strategin för romsk inkludering är i dagsläget i behov av ytterligare medel. Sårbarheten i det senare har beskrivits som ”betydande och i samband med arbetstoppar blir läget mycket ansträngt” (SOU 2020:27). Enligt

Statskontoret går det inte att utesluta att brister som tidigare funnits i länsstyrelsens arbete med minoritetspolitiken möjligen kan ha berott på otydlighet i regeringens styrning och otillräckliga resurser (Statskontoret 2020).

Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget har konstaterat att minoritetspolitiken i stort styrs genom tillfälliga uppdrag och program. Samtliga av länsstyrelsens uppdrag inom minoritetspolitiken finansieras i dagsläget av särskilda medel. Det ger begränsade förutsättningar att nå minoritetspolitikens mål med brett genomslag och god kvalitet. Berörda myndigheter efterfrågar större långsiktighet i givna uppdrag med tillhörande finansiering. Det korta tidsperspektivet i uppdragens finansiering riskerar att inverka negativt på den långsiktiga bärkraften och kvaliteten i det som uppdragen förväntas åstadkomma. Det kan krävas en permanent resursförstärkning för att komplexa uppdrag ska leda till en stabil infrastruktur och på sikt integreras i ordinarie verksamhet. Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget föreslår därför att den finansiella förstärkningen som genomfördes 2022–2024 övergår till långsiktig finansiering (Länsstyrelsen och Sametinget 2024).

MUCF föreslog i mars 2024 att myndigheten skulle få ett långsiktigt uppdrag att förebygga och motverka antiziganism mot unga romer under återstående tid för Strategin för romsk inkludering, det vill säga fram till 2032. Myndigheten föreslog också att uppdraget får resurser avsatta som motsvarar ambitionen att nå målen i strategin. Länsstyrelsen i Stockholm konstaterade i 2022 års uppföljning av strategin för romsk inkludering att myndigheternas insatser har varit alltför kortsiktiga för att målen ska kunna uppnås år 2032. Vid länsstyrelsens senaste utvärdering i april 2024 gjordes samma bedömning. Vidare bedömde MUCF 2022 att ett långsiktigt arbete för att minska rasism mot samer skulle kräva ekonomiska resurser om tre miljoner kronor årligen (MUCF 2022a). I SOU 2020:27 bedömdes att lönekostnader för tolv årsarbetskrafter, lönekostnadspåslag, overheadkostnader samt verksamhetsmedel för bland annat kunskapshöjande insatser, metodutveckling, resor, kommunbesök och samordning för överföring av det minoritetspolitiska ansvaret till Institutet för språk och folkminnen skulle uppgå till 21,5 miljoner kronor.

De ekonomiska förutsättningarna styrs av vilken nivå av finansiering som kommer gälla för minoritetspolitiken från 2025 och framåt. I budgetpropositionen för 2025 meddelade regeringen att anslaget till minoritetspolitiken minskas från och med 2025 till följd av att de tidsbegränsade medlen till förstärkningen för att genomföra minoritetspolitiken upphör (Prop. 2024/25:1). MUCF:s uppfattning är att finansieringen bör ligga på 2024 års nivå eller högre för att kvaliteten på uppdragens utförande inte ska sjunka. Däremot ökas anslaget med 8 000 000 kronor för 2025 för fortsatt förstärkning av arbetet med samordning och uppföljning av minoritetspolitiken. Ökningen ligger sedan kvar för perioden 2026–2027 (Prop. 2024/25:1).

MUCF bedömer att en stor risk med inordnandet av minoritetspolitiken är att arbetet tilldelas för lite och för kortsiktiga resurser i relation till det arbete som förväntas utföras. Det riskerar att

påverka kompetens, tillit, samarbete och legitimitet negativt liksom att reellt resultat uteblir. MUCF behöver tillräckliga resurser och långsiktig finansiering via förvaltningsmedel för att kunna utföra uppdragen effektivt och med god kvalitet.

Behov av personal

På MUCF finns personal med viss erfarenhet av att arbeta med nationella minoriteter och minoritetspolitiken. På myndigheten finns också tillräcklig kompetens och rutiner för att inkludera handläggning av nya statsbidrag. Utöver det finns rätt kompetens för att bedriva utrednings- och analysarbete.

Detta räcker dock inte för att täcka upp behovet som skulle uppstå om MUCF skulle ta över länsstyrelsens ansvar för minoritetspolitiken. MUCF bedömer att ytterligare kompetens behöver tillföras myndigheten. Det är av yttersta vikt att de personella resurserna står i proportion till de ambitioner som regeringen har med minoritetspolitiken. I annat fall riskerar personalen att få en ohållbar arbetssituation och arbetsmiljö, vilket skulle påverka såväl motivation, hälsa, prestationer som viljan att stanna kvar på arbetsplatsen. Möjligheten att skapa långsiktighet i arbetet förutsätter att personalomsättningen inte är för hög.

I SOU 2020:27 bedömdes att Institutet för språk och folkminnen skulle behöva minst tolv årsarbetskrafter, motsvarande 15 miljoner kronor årligen, för att kunna genomföra samordnings- och uppföljningsuppdraget på det sätt som föreslogs i utredningen. Länsstyrelsen måste med dagens dryga åtta årsarbetskrafter tacka nej till vissa förfrågningar och erbjudanden som inkommer till myndigheten inom det minoritetspolitiska området. Länsstyrelsen bedömer att utökade resurser skulle medföra en större möjlighet att fortsätta utveckla arbetet med minoritetspolitikens genomförande och att i större utsträckning kunna möta den stora efterfrågan på stöd, information och samverkan.

MUCF bedömer att dagens dryga åtta årsarbetskrafter inte skulle vara tillräckliga för att hantera minoritetspolitiken på ett ändamålsenligt sätt vid ett eventuellt inordnande.

Glapp i kompetens och kunskap på kort och medellång sikt

Begränsad kompetens om nationella minoriteter

Kraven på kompetens och kunskap inom de minoritetspolitiska uppdragen är höga. För att kunna uppfylla dem behövs ”/.../specifik kompetens, bland annat kunskap om minoritetslagen, Europarådets minoritetskonventioner, kunskap om och förståelse för de nationella minoriteternas förutsättningar, utmaningar och identitetsskapande särdrag, kunskap om hur kommuner, regioner och Regeringskansliet arbetar, samt djupa kunskaper om hur effektiv offentlig uppföljning kan genomföras” (SOU 2020:27). Enligt SOU 2020:27 förutsätter ett

rättighetsbaserat arbetssätt ett starkt inflytande för minoriteterna och att deras sakkunskap tas tillvara i hög utsträckning. Det behövs djup förståelse för de folkrättsliga åtagandena och de nationella minoriteternas rättigheter (SOU 2020:27). MUCF konstaterar att de fem minoriteterna har olika särdrag och förutsättningar liksom att de möter olika utmaningar. Den myndighet som ansvarar för politikområdet behöver ha god kunskap om varje minoritets unika situation.

Enligt Sametinget har länsstyrelsens personal en hög kompetens inom de minoritetspolitiska frågorna som arbetats fram under flera års tid. Kompetensen skapar förutsättningar för god analys av den minoritetspolitiska utvecklingen liksom för relevanta utvecklingsarbeten.

Som nämnts ovan ser myndigheten ett behov av att överföra kompetens och erfarenhet inom området, särskilt på avdelningen för kunskapsstöd och avdelningen för utredning. Även avdelningen för statsbidrag skulle behöva kompetensutveckla personalen. I uppdraget att utreda en sammanslagning av MUCF och SST konstaterade SST att ”hanteringen av bidrag till trossamfund kräver stor kunskap om trossamfunden och religionsfriheten för att kunna göra de avvägningar som krävs för en korrekt bedömning” (MUCF och SST 2024). Liknande kan tänkas gälla för statsbidrag till de nationella minoriteternas organisationer.

Att ha personal med rätt kompetens är avgörande för att kunna genomföra uppgifterna med bibehållen kvalitet och effektivitet. I uppdragen ingår samverkan med kommuner, regioner, myndigheter och civilsamhällsorganisationer som redan har expertkompetens inom området. För att få förtroende som samordnande myndighet med ansvar för minoritetspolitiken behöver MUCF personal med expertkompetens inom området. Den kompetens som finns på myndigheten idag är koncentrerad till enstaka individer och ett inordnande av minoritetspolitiken skulle kräva att kompetensen stärks på samtliga berörda avdelningar liksom att djupare samverkan upprättas mellan avdelningarna. Den kompetens som finns hos länsstyrelsens personal, som byggts upp under lång tid och som i vissa fall renodlats till expertkunskap måste tillvaratas och MUCF måste säkra kompetensförsörjning.

Som framgått av samråd upplever de nationella minoriteterna att de genom åren ägnat mycket tid åt att informera myndigheter, kommuner och regioner om minoritetslagstiftningen och minoriteternas situation i Sverige. Uppfattningen är nu att minoriteterna skulle påbörja ytterligare ett kunskapsuppbyggande hos ännu en myndighet, vilket upplevs som tröttsamt.

I SOU 2020:27 bedömdes att ”en övergång av verksamheten (läs ansvaret för minoritetspolitiken) initialt kan försvaga det stöd som kan erbjudas kommuner och regioner /.../” (SOU 2020:27). Vidare konstaterar Statskontoret att stora och snabba omställningar tar tid och kraft från personalen. De erfarna är ofta tvungna att ta ett större ansvar, bland annat genom att lära upp och utbilda nyanställda. Det kan leda till att myndighetens mer erfarna medarbetare inte kan arbeta med sina huvudsakliga arbetsuppgifter i samma utsträckning som tidigare (Statskontoret 2023). Risken är alltså att det stora behovet av kompetensförsörjning och

- utveckling inom minoritetspolitiken kan påverka myndighetens verksamhet i övrigt. Den problematiken har också lyfts av Sametinget som är en liten myndighet med endast en till två handläggare och en enhetschef inom de uppdrag som delas med Länsstyrelsen i Stockholm. Om en organisationsförändring sker för snabbt och inte planeras väl finns en risk att Sametinget behöver anta ansvaret att introducera och utbilda MUCF:s personal. Då kan myndigheten tappa fart i såväl arbetet med minoritetspolitiken som i övriga uppdrag.

Vidare kommer MUCF att behöva hantera komplicerade juridiska avväganden i handläggning av stöd till trossamfund. Inte minst med anledning av den prövning av demokrativillkor som regeringen föreslagit i proposition 2023/24:119. Ett inordnande av minoritetspolitiken skulle addera ytterligare juridiska utmaningar, inte minst rörande de utmaningar med tolkning av vagt formulerad lagstiftning och avsaknad av sanktionsmöjligheter som länsstyrelsen har i nuläget. Om belastningen på myndighetens jurister dessutom ökar till följd av den juridiska administration som uppkommer vid en omorganisation finns en risk att de inte kan ge ett lika bra stöd till den övriga verksamheten (Statskontoret 2023). Allt detta sammantaget kan påverka den rättsliga kvaliteten negativt.

Sammantaget finns ett extra stort behov av kompetens och kunskap i en situation då en ny aktör med behov av utveckling inom dessa områden skulle ta över ansvaret för verksamheten. Sannolikt väntar alltså en period av bristande möjligheter att uppnå politikens mål, särskilt om tillräckliga ekonomiska resurser för personal- och kompetensförsörjning uteblir.

Dessa utmaningar är däremot inte specifika för MUCF, utan skulle gälla oavsett vilken myndighet som skulle överta ansvaret för minoritetspolitiken. MUCF bedömer att myndigheten har goda förutsättningar och god erfarenhet av att snabbt anpassa sin kompetensförsörjning efter nya uppdrag med olika karaktär.

En period av utmanade relationer

Risk för minskat förtroende om höga förväntningar inte efterlevs

De senaste åren har minoritetspolitiken förstärkts på flera sätt. I samråd med de nationella minoriteterna och i dialog med länsstyrelsen har det framkommit att en överföring av ansvaret för minoritetspolitiken uppfattas som slöseri med tid med tanke på de investeringar i området som gjorts på länsstyrelsen under flera års tid. Kontinuiteten som äntligen uppnåtts kommer gå förlorad på kort sikt, men kan som nämnts ovan möjligen stärkas på lång sikt.

Ett inordnande av minoritetspolitiken i MUCF:s verksamhet riskerar att upplevas som en försvagning i kontrast till tidigare års utveckling. I intervjuer som hållits med intressenter och samarbetspartners inför en eventuell sammanslagning av SST och MUCF har framkommit att en

inordning i en annan myndighet kan uppfattas som en nedprioritering (MUCF och SST 2024). Det innebär en asymmetri mellan förväntningar från de nationella minoriteterna och MUCF:s möjlighet att ställa om organisationen tillräckligt snabbt för att kunna leva upp till dessa.

En del av MUCF:s erfarenhet av arbete med nationella minoriteter är att myndigheten i egenskap av statlig aktör behöver skapa tillitsfulla möten liksom arbeta långsiktigt och relationsskapande. En given konsekvens av ett inordnande är att nya relationer, kontakter och nätverk behöver byggas upp. Exempelvis har minoritetsfrågorna nyligen inkluderats i MR-nätverket för samtliga länsstyrelser. Om Länsstyrelsen i Stockholms län skulle förlora ansvaret för frågorna riskerar frågorna att få mindre betoning i nätverket. MUCF har inte något motsvarande nätverk med samtliga regioner i Sverige. Som SST uttrycker det i sin analys av ett eventuellt samgående med MUCF: ”Skulle SST uppgå i MUCF betyder det inte att relationerna och förtroendet per automatik flyttar med. Det sannolika scenariot är att tilliten påverkas negativt, vilket innebär att resurser kommer att behöva läggas på att återuppbygga goda relationer /.../” (MUCF och SST 2024). Vidare har de nationella minoriteterna upplevt en avsaknad av samråd i initierandet av förändringsprocessen, vilket givit upphov till frustration. MUCF:s relationsbyggande arbete riskerar att präglas negativt av detta.

En organisationsförändring innebär också att de nationella minoriteternas företrädare behöver förhålla sig till nya arbetssätt och rutiner. Företrädare för de nationella minoriteternas organisationer har upplevt svårigheter att räkna till eftersom många myndigheter är involverade i minoritetspolitiken. Att lära känna MUCF som ny myndighet skulle kunna förstärka känslan av otillräcklighet. Även MUCF skulle behöva lägga resurser på att beskriva på vilka sätt myndigheten skiljer sig från länsstyrelsen och hur tidigare rutiner eventuellt förändras.

MUCF:s styrkor ligger i att kunna arbeta specialiserat med olika aspekter av ungdoms- och civilsamhällespolitiken. Inte minst är det viktigt att skilja myndighetsutövningen från främjandearbetet. I dagsläget utgörs MUCF:s huvudsakliga kontaktväg med de nationella minoriteternas företrädare av avdelningen för statsbidrag som på senare år förstärkt sitt arbete med kontroller och uppföljning av bidragen. I vissa fall har de fördjupade kontrollerna givit upphov till avslag på bidragsansökningar, vilket också drabbat de nationella minoriteternas organisationer. MUCF kommer behöva hitta en både saklig och pedagogisk balans i kontakten med organisationerna för att undvika att andra avdelningars möjligheter till goda relationer och nätverk påverkas av bidragshandläggningens behov av att fokusera på rättssäkerhet och opartiskhet. Myndigheten behöver navigera mellan juridiska krav och minoriteternas behov av dialog och anpassning. Likaså behöver det vara tydligt att andra avdelningars relationer med organisationerna inte skapar ojämlika förutsättningar vad gäller möjligheten att erhålla statsbidrag.

Relevanta mandat för ansvariga myndigheter

I SOU 2020:27 framgår att Sametingets och länsstyrelsens mandat gentemot andra myndigheter har varit svagt, vilket bidragit till kortsiktighet i implementeringen av minoritetspolitiken (SOU 2020:27). Lagstiftningen uppfattas som diffus och svår att tolka för såväl kommuner som länsstyrelsen. Därtill läggs de ovan nämnda utmaningarna med implementering av lagstiftningen till följd av avsaknad av tillsyn och sanktionsmöjligheter.

För att minoritetspolitiken på ett effektivt sätt ska få ett brett genomslag i samhället krävs god samverkan med andra myndigheter. MUCF behöver därför få ett relevant mandat gentemot andra aktörer samt rimlig framförhållning när nya uppdrag tilldelas.

4.3 Konsekvenser av ett inordnande av SST:s uppgifter i MUCF:s verksamhet

Fördelar

Effektivare dialog med civilsamhället

Genom att slå samman MUCF:s och länsstyrelsens nätverk skapas en ökad möjlighet att gemensamt nå ut till fler delar av civilsamhället, något som ytterligare kommer förstärkas genom sammanslagningen med SST. Inte minst eftersom kategorierna trossamfund och nationella minoriteter i vissa fall sammanfaller. Det innebär en effektivisering av dialogen mellan staten och civilsamhället (MUCF och SST 2024).

Ny lokal i Stockholm öppnar möjligheter

Till följd av sammanslagningen med SST ser MUCF det som en nödvändighet att det etableras ett faktiskt kontor i Stockholm anpassat efter myndighetens behov. Ett regelrätt kontor skulle också gagna arbetet med minoritetspolitiken, framför allt eftersom det möjliggör relevant kompetensöverföring inom minoritetspolitikområdet. Även samverkan med Sametinget, förvaltningsområdena och civilsamhällesorganisationer som företräder de nationella minoriteterna skulle underlättas.

Utmaningar och nackdelar

Att inkludera två nya politikområden i MUCF:s verksamhet medför större utmaningar än att bara inkludera ett. En sammanslagning med SST påverkar MUCF:s arbetssätt i högre grad än vad enbart ett inordnande av minoritetspolitiken skulle göra.

Risk för att arbetet med ungdomspolitiken försvagas

Ett inordnande av minoritetspolitiken, liksom en sammanslagning med SST, berör framför allt MUCF:s arbete med civilsamhällespolitiken. Arbetet med ungdomspolitiken riskerar att försvagas, trots att det är ett viktigt politikområde. Myndigheten har gjort uppföljningar under lång tid tillbaka och används av tjänstepersoner i regioner och kommuner för att förbättra beslut som rör unga (MUCF och SST 2024).

MUCF:s verksamhet blir otydlig

En sammanslagning med SST påverkar tydligheten i MUCF:s inriktning. Att bredda uppdragsområdena ytterligare genom att inkludera minoritetspolitiken riskerar att skapa svårigheter för myndigheten att vara tydlig och skapa stringens i extern kommunikation. Minoritetspolitiken har en tvärsektionell karaktär och kräver insatser inom samtliga av samhällets sfärer. Extra fokus ligger på områden som är nya för MUCF, nämligen förskoleverksamhet och äldreomsorg. Det skulle krävas särskilda insatser från kommunikationsavdelningen att beskriva myndighetens arbete och uppdrag.

Vidare skulle myndigheten behöva upprätta kontakt och dialog med två nya grupper i civilsamhället i form av nationella minoriteter och trossamfund. Även om viss kontakt redan finns krävs extra arbete för att fördjupa den kontakten och tydliggöra att myndigheten ansvarar för hela fyra olika politikområden. Myndigheten behöver kunna klargöra var dessa politikområden överlappar varandra och på vilka sätt de skiljs åt, exempelvis behöver det stå klart att trossamfund och nationella minoriteter inte är samma sak.

MUCF är redan en mångfacetterad myndighet och det finns en risk att den uppfattas som en myndighet med mycket brett arbetsfält där ett för vitt ansvarsområde utmanar den reella verkningkraften. Det finns också en oro bland minoriteterna att minoritetspolitiken inte får tillräckligt fokus i en stor organisation med flera vitt skilda ansvarsområden.

Utmaningar för verksamhetsstyrningen

En sammanslagning med SST medför koordinering av flera olika politikområden och att många nya medarbetare ska introduceras i MUCF:s organisationsstruktur och arbetssätt. Övergång av personal från en myndighet till en annan men med bibehållna arbetsuppgifter kräver särskild uppmärksamhet eftersom myndighetskulturer och rutiner behöver synkroniseras.

Enligt Statskontoret möter myndigheter som behöver växa mycket på kort tid ofta stora utmaningar när det gäller till exempel verksamhetsplanering (Statskontoret 2020). Statskontoret lämnade ett remissvar på SOU 2020:27 rörande förslaget om att Institutet för språk och folkminnen (Isof) skulle överta ansvaret för minoritetspolitiken. I remissvaret konstateras att övertagandet sannolikt skulle ske parallellt med ett inrättande av språkcentra för fyra

minoritetsspråk. Det bedömdes innebära en ännu starkare påfrestning för myndigheten. MUCF står nu inför ett liknande scenario. Myndighetens nuvarande uppdrag är till följd av riktad finansiering redan svåra att verksamhetsplanera. Även länsstyrelsens uppdrag inom minoritetspolitiken präglas av kortsiktig finansiering. Att därtill lägga en sammanslagning med SST bidrar ytterligare till dessa utmaningar.

De organisatoriska utmaningarna kommer ta personalresurser i anspråk. Statskontoret har visat att belastningen på en myndighets stödfunktioner ofta ökar under en omställning. HR-funktioner belastas vid större personalförändringar. Myndigheternas rättsavdelningar och ekonomiavdelningar tenderar också att belastas. Dessutom belastas ofta verksamhets- och ledningsstödet. Det kan leda till att strategiska diskussioner och uppgifter prioriteras ned (Statskontoret 2023).

Om ett eventuellt inordnande av minoritetspolitiken sker i samband med sammanslagningen med SST så är MUCF:s bedömning att det innebär lägre kostnader än om förändringarna sker vid olika tillfällen.

5. MUCF:s bedömning

Sammanfattningsvis bedömer MUCF att det finns goda förutsättningar för att inordna ansvaret för minoritetspolitiken i myndighetens verksamhet. Myndighetens kompetens inom inflytande- och rättighetsfrågor, samverkan med civilsamhället och dess röstbärande organisationer liksom hantering av statsbidrag bedöms som särskilt betydelsefulla förutsättningar.

Däremot har myndigheten inte fullt ut fördjupad kunskap om nationella minoriteter och minoritetspolitiken. Ett eventuellt inordnande innebär att MUCF kommer behöva säkerställa en kompetensöverföring.

MUCF ser också en risk att uppdragen tilldelas för lite resurser i förhållande till de mål som ska uppnås och ser inga besparingsmöjligheter i ett inordnande av minoritetspolitiken i myndighetens verksamhet.

6. Referenser

Arbetsgivarverket, *Personalomsättning*, <https://www.arbetsgivarverket.se/statistik-och-analys/staten-i-siffror-personalomsattning>, 2024-01-23

Institutet för språk och folkminnen. *Språkcentrum för nationella minoritetsspråk*.
<https://www.isof.se/nationella-minoritetssprak/om-oss/sprakcentrum-for-nationella-minoritetssprak>

Intervju med företrädare för enheten för nationella minoriteter, Länsstyrelsen Stockholm, 2024-07-03.

Konstitutionsutskottets betänkande 2008/09:KU23. *Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk m.m.*

Kulturdepartementet (2022). *Uppdrag till Forum för levande historia att genomföra kunskapsbärande insatser om historiska skeenden som påverkat de nationella minoriteterna i Sverige*. (Ku2022/01209).

Kulturdepartementet (2019). *Uppdrag till Socialstyrelsen att ta fram och sprida kunskapsstöd och genomföra kompetensbärande insatser om de nationella minoriteternas rättigheter och de nationella minoritetsspråken*. Ku2019/01043, Ku2022/00585.

Länsstyrelsen Stockholm. *Nationella minoriteter och minoritetsspråk*. Nationella minoriteter och minoritetsspråk | Länsstyrelsen Stockholm (lansstyrelsen.se)

Länsstyrelsen Stockholm. *Romsk inkludering* | Länsstyrelsen Stockholm (lansstyrelsen.se)

Länsstyrelsen Stockholm (2023). *Romsk inkludering. Årsrapport 2023*. (Diarienummer 781–2024).

Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget (2024). *Nationella minoriteter och minoritetsspråk - Minoritetspolitikens utveckling år 2023*, rapport 2024:9.

Länsstyrelsen Stockholm. Statsbidrag till kommuner för att främja romsk inkludering.
<https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/samhalle/social-hallbarhet/manskliga-rattigheter-och-demokrati/nationella-minoriteter-och-minoritetssprak/statsbidrag-till-kommuner-for-att-framja-romsk-inkludering.html>

Minoritet.se. BRÅ arbetar med studie om hatbrott mot samer.
https://www.minoritet.se/servlet/AdminDoc?meta_id=7868

MUCF (2023). *Årsredovisning 2023*.

MUCF (2022a). *Att genomföra insatser som ska förebygga och motverka rasism mot samer - delredovisning av regeringsuppdrag KU 2022/01123*.

MUCF (2022 b). *Förebygga och motverka antiziganism - Delrapportering av uppdraget att genomföra insatser som ska bidra till att förebygga och motverka antiziganism* (Ku2022/01398), Växjö.

MUCF (2022 c). *Engagemang och inflytande för unga från de nationella minoriteterna – Återrapportering*.

MUCF (2022 d). *Vägledning för att ge barn och unga från nationella minoriteter inflytande - Återrapportering av uppdraget att ta fram och sprida ett vägledande material för förvaltningsmyndigheter*.

MUCF (2020). *Redovisning av stöd till romers hälsa och insatser för att förbättra förutsättningarna för unga romer 2020*.

MUCF (2016). *Årsredovisning 2016*.

MUCF (2014). *Årsredovisning 2014*.

MUCF och SST (2024). *Uppdrag att lämna förslag om organisationsförändring - Utredning av Myndigheten för ungdoms- och civilsambällesfrågor och Myndigheten för stöd till trossamfund*.

Prop. 1998/99:143. *Nationella minoriteter i Sverige*.

Prop. 2008/09:158. *Från erkännande till egenmakt - regeringens strategi för de nationella minoriteterna*.

Prop. 2017/18:199. *En stärkt minoritetspolitik*.

Prop. 2023/24:119. *Statens stöd till trossamfund och civilsambället – enhetliga och rätts säkra villkor*.

Prop. 2024/25:1. *Budgetpropositionen för 2025*.

Regeringen (2011). *Regeringens skrivelse 2011/12:56 En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032*.

Regeringen (2023). *Regeringen stärker arbetet mot antisemitism* [pressmeddelande].

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/01/regeringen-starker-arbetet-mot-antisemitism/>

Regeringen (2016). *Regeringsbeslut 2, 2016-05-12, Ku2016/01243/DISK. Uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsambällesfrågor om stöd till romska organisationer*, Kulturdepartementet.

Regeringen (2019). *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Myndigheten för ungdoms- och civilsambällesfrågor*. *Regeringsbeslut 14, 2019-12-19 Ku2019/01637/CSM, Ku2019/01827/CSM, Ku2019/02020/LS (delvis)*, Kulturdepartementet.

Regeringen (2020a). *Högre växel i minoritetspolitiken - Stärkt samordning och uppföljning*. SOU 2020:27.

Regeringen (2020b). *Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Myndigheten för ungdoms- och civilsambällesfrågor*, 2020-12-17, Ku2020/02624 (delvis).

Regeringen (2022). *Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Myndigheten för ungdoms- och civilsambällesfrågor*, 2022-05-05, Ku2022/00922, Kulturdepartementet.

Regeringen (2023a). *Uppdrag att lämna förslag om organisationsförändring*. *Regeringsbeslut S2023/03010 (delvis)*, 2023-11-09.

Regeringen (2023b). *Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende anslagen 7:1 och 7:2 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse*, Ku2023/01286 (delvis) Ku2023/01318, 2023-12-14.

Regeringen (2024). *Regeringsbeslut 11, 2024-06-20, Ku2020/01170 (delvis) Ku2024/00739, Uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsambällesfrågor att analysera förutsättningar för att inordna de uppgifter som Länsstyrelsen i Stockholms län har inom minoritetspolitiken*, Kulturdepartementet.

Riksdagsskrivelse 2008/09:272. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/riksdagsskrivelse/riksdagsskrivelse_gw0k272/

Sametinget. Om Sametinget. <https://www.sametinget.se/om-sametinget>

SFS 2009:724. *Minoritetslag.*

SFS 1990:1593. *Lag om trossamfund.*

SFS 1999:974. *Förordning om statsbidrag till trossamfund.*

SFS 2018:1425. *Förordning med instruktion för Myndigheten för ungdoms- och civilsambällesfrågor.*

SFS 2020:439. *Förordning om statsbidrag med anledning av covid-19 till vissa organisationer som bedriver verksamhet som riktar sig till människor i socialt särskilt utsatta situationer.*

SFS 2020:494. *Förordning om ändring i förordningen (2020:439) om statsbidrag med anledning av covid-19 till vissa organisationer som bedriver verksamhet som riktar sig till människor i socialt särskilt utsatta situationer.*

SFS 2021:134. *Förordning om statsbidrag med anledning av covid-19 till vissa organisationer som bedriver verksamhet som riktar sig till människor i socialt särskilt utsatta situationer.*

SFS 2022:145. *Förordning om statsbidrag med anledning av covid-19 till vissa organisationer som bedriver verksamhet som riktar sig till människor i socialt särskilt utsatta situationer.*

SFS 2024:147. *Förordning om statsbidrag för samiska organisationer.*

Statskontoret (2020). *Remissvar - Högre växel i minoritetspolitiken – stärkt samordning och uppföljning (SOU 2020:27), 2020/138-4, Ku2020/01170/CSM.*

Statskontoret (2023). *När myndigheter ställer om - Erfarenheter av snabba omställningar.*

Universitets- och högskolerådet. *Nationella minoriteter.* <https://www.uhr.se/breddad-rekrytering-och-deltagande/nationella-minoriteter/>

7. Bilagor

7.1 Länsstyrelsen i Stockholms läns IT-system för arbetsuppgifterna inom minoritetspolitiken

Arbetsuppgift	IT-system
Handläggning av statsbidrag	Platina, Excel
Utbetalningar	Visma Proceedo, Ester
Utformande och hantering av enkäter	Webropol
Nyhetsbrev	Id Relay
Webbutbildningar	Wordpress
Filmer	Vimeo
Intern och extern webb	Site Vision
Samarbetsytor med andra länsstyrelser	Share Point

Tabell 7.1 Länsstyrelsen i Stockholms läns IT-system för uppdrag inom minoritetspolitiken 2024.

Källa: Samtal med Länsstyrelsen i Stockholms län.

7.2 Deltagande minoritetsorganisationer i samråd

Judiska minoriteten

Föreningen Förintelsens överlevande

Judiska församlingen Sthlm och Judiska Centralrådet

Judiska ungdomsförbundet i Sverige

Svenska WIZO

Sveriges Jiddischförbund

Romska minoriteten

Gemensamma Romska Internationella Förbund (GRIF)

Internationella Romska Evangeliska Missionen

Romano Paso Research Center

Romer i Sverige

Trajosko Drom

International Romano Union Norden

Sverigefinska minoriteten

Sverigefinska ungdomsförbundet

Sverigefinländarnas Arkiv

Förbundet Skogsfinnarnas Intressen i Sverige

Sverigefinska Riksförbundet

Kvinnoforum

Sverigefinländarnas delegation

Finska Pensionärernas Riksförbund i Sverige

Tornedalska minoriteten

Meänmaa

Samiska minoriteten

Sáminuorra

Landsförbundet svenska samer (LSS)

Svenska samernas riksförbund